ኮፍ ኢሉም የለቅሕዎ ፡ ደው ኢሉም ይልምንዎ
—ቁጭ ብለው ያበደሩታል ፡ ቆመው ይለምኑታል

ኮፍ አይትበል ከም ዕኑድ ፡ ዙር ከም ዕቡድ
—ቁጭ አትበል እንደ ፈዛዛ ፡ ዙር እንደ እብድ

ኮፍ እንተበሉ ዕሕፈት ፡ ደው እንተበሉ ዕሕፈት
—ቁጭ ቢሉ ዕሀፈት ፡ ቢቆሙ ዕሀፈት

ኮፍ እንተበልኩ ጢና ፡ ደው እንተበልኩ ዘንጊ
—ቁጭ ብል ትንሽ እንስራ ፡ ቆም ብል ዘንግ

ሹናት ንዝወርወረ ፡ መሬት ንዝገበረ
—ጦር ለወረወረ ፡ መሬት ለገበረ

ሹናት አቡነዘበሰማያት ፡ ክወግእ እምበር ክውርውር አይረአን
—የአቡነዘበሰማያት ጦር ፡ ሲወጋ እንጂ ሲወረወር አይታይም

ሹናት ከም ወርዋሪኡ ፡ ጉራደ ወስ ከም በሃሊኡ
—ጦር እንደወርዋሪው ፡ ጎራዴ እንደ ሰንዛሪው

ሹናት ፀሎት ይደሊ ፡ ባይቶ ህማም ይደሊ
—ጦርነት ጸሎት ይፈልጋል ፡ ሽንጮ ብልጫ ይፈልጋል

ኳና ዕውርን ፡ መልቀስ ድኻን ሓደ
—የእውር ካብና ፡ የድሃ ለቅሶ አንድ ነው

ኳኽ አይፃዕዱ ፡ ዕውር አየማዕዱ
—ቁራ ነጭ አይሆን ፡ እውር አሻግሮ አያይ

ኳኽ እንተዝፅዕዱ ፡ አድጊ ቀርኒ መውዕአ
—ቁራ ነጭ ቢሆን ፡ አህያ ቀንድ ባወጣ

ኳደረ የመሓድር ፡ ዓቓራይ የሕድር
—ኳደሬ ያስተዳድራል ፡ ዘጋቢ ያሳድራል

ሹሕሊ ንዓይኒ ፡ መወዕ ንስኒ የድምዓሉ
—ኩል ለአይን ፡ መፋቂያ ለጥርስ ያስፈልገዋል

ወ

ወሃቢ አኽባሪ ፡ ከላኢ ተግዳሪ
—ሰጪ አክባሪ ፡ ከልካይ ተግደርዳሪ

ወሃቢት ጐረቤት ፡ መበስረዊት
—የምታውስ ጐረቤት ሙያ ፡ ቢስ ታደርጋለች

ወሃባይ ፡ ነሃባይ
—ሰጪ ብልህ ነው

ወሃብ ፀባ ፡ አይከልእዎ ማይ ፀባ
—ወተት ለሚሰጥ ፡ አሬራ አይከለክሉትም

ወሆይ ዘይበለካስ ፡ ክለአኽካዶ ትደሊ
—አቤት ያላለህን ሊላክህ ትፈልጋለህ ወይ

ወለዶ ዘይብሉ ዓዲ ፡ ንፋስ ዘይብሉ ዓውዲ
—ትውልድ የሌለው አገር ፡ ነፋስ የሌለው አውድማ

ወለድኡ ዘይፈልጥ ባርያ ፡ ጥንሲ ዘይበላ ሰበይቲ ፃርያ
—ዘሩን የማያቅ ባርያ ፡ አርጉዝ ያልሆነች ሴት ሌጣ

ወሉ ዝብለኒ ባዕለይ ይፈልጦ ፡ ወሉ ሓባል ዝብለኒ ባዕለይ ይፈልጦ
—ወልዱ የሚለኝን ራሴ አውቀዋለሁ፡ወልዱ ሸውራራ የሚለኝንም ራሴ አውቀዋለሁ

ወሊደ አይለአኽኩ ፡ መንሱሰ አይፀደቕኩ
—ወልጄ አልላኩ ፡ መንኩሼ አልፀደቅኩ

ወሊዱ ዘይሰዓመሉ ፡ ተዛሪቡ ዘይስመዓሉ እገጊ ፀሊእሉ
—ወልዶ የማይሳምለት ፡ ተናግሮ የማይሰማለት እግዚአብሄር የጠላው ነው ።

ወሊዱ ዘይስዕም ፡ ዘሪኡ ዘይጥዕም
—ወልዶ የማይስም ፡ ዘርቶ የማይቀምስ

ወሊድካ ከይወዳእካ ፡ አይትመካሕ
—ወልደህ ሳትጨርስ ፡ አትመካ

ወረ ጐንደር ከከም ጊላኻ ፡ ዕላል ሎምዘበን ከከም ሻራኻ
—የጐንደር ወሬ እንደ አሽከርህ ፡ የዘንድሮ ወሬ እንደ ተከታይህ

ወረጦ ንእሾኽ ፡ ሓሜን ንወሰኽ
—ወረንጦ ለእሾህ ፡ ላሊበላ ለጭማሪ

ወራሲ ዘይብሉ በዓል ፀጋ ፡ ፍርናኽ ዘይብሉ በዓል አልጋ
—ወራሽ የሌለው ባለ ፀጋ ፡ ፍራሽ የሌለው ባለ አልጋ

ወራዙት ከም ምራን ይቕደዱ ፡ እዛ ማእምን ዘይግዳዳ
—አዛውንት እንደ ጠፍር ሲቀደዱ ፡ መበለቷ ግድ የላት

ወራዙት ከም ቁርበት ይቕደዱ ወዲ ማእምን ግን ዘይግዳዱ
—አዛውንት እንደ ቆዳ ሲቀደዱ የመበለት ልጅ ግድ የለውም

ወራዙት ዘለውዎ የዘንቱ ፡ ወራዙት እተአለይሉ የመንቱ
—አዛውንቶች ያሉበት ይተርካል ፡ አዛውንቶች የተለዩበት ያመነታል

ወራዙት ዝጠፍኡሉ ፡ ኣጐባዝ ይወራዘይሉ
—አዛውንቶች በሌሉበት ፡ ጐረምሶች ያላገጡበታል

ወራዙት ዝጠፍኡሉ ፡ ጐራምፅ ይፃወትሉ
—አዛውንቶች በሌሉበት ፡ የማይረቡ ሰዎች ይጫወቱበታል

ወርሒ ምስ ገስጋሱ ፡ ነገር ምስ ሞገሱ
—ጨረቃ ከነገስጋሹ ፡ ነገር ከነሞገሱ

ወርሒ ብዘይ ዘማቲ ፡ ሃብቲ ብዘይ ተማቲ
—ጨረቃ አለ ዘማች ፡ ሃብት አለ አሳሳች

ወርሒ ብዘይ ዘማቲ ፡ ቁልዓ ብዘይ ሰበይቲ ፡ እኽሊ ብዘይ ክረምቲ
—ጨረቃ አለ ዘማች ፡ ልጅ አለ እናት ፡ እህል አለ ክረምት

ወርሒ ይደፍእ መሸላ ፡ ዕልእት የጥፍእ ድቓላ
—ወራት ይገፋል ማሽላ ፡ ጥላቻን ያጠፋል ዲቃላ

ወርቂ ብጨርቂ ፡ ጨርቂ ብወርቂ ይመፅእ
—ወርቅ በጨርቅ ፡ ጨርቅ በወርቅ ይመጣል

ወርቂ ንንጉስ ፡ እንጀራ ንዕሙስ
—ወርቅ ለንጉስ ፡ እንጀራ ለደካማ

ወርቂ አብዛሕኩ ፡ አፍ አብላሕኩ
—ወርቅ አበዛሁ ፡ አፍ አሾልኩ

ወላህ ፡ ባዕልኻ በላ
—ወላሂ ራስህ በል

ወላዲ ብነውሩ ይኽሰስ ፡ ሰማይ ብመብረቅ ይሕረስ
—ወላጅ በነውሩ ይከሰሳል ፡ ሰማይ በመብረቅ ይታረሳል

ወላዲ ኣይቅፃዕ ፡ ሰማይ ኣይውሃእ
—ወላጅ አይቀጣ ፡ ሰማይ አይወጣ

ወላዲ ኣይክሰስ ፡ ሰማይ ኣይሕረስ ፡ ንሂጉ ኣይኩልሰስ
—ወላጅ አይከሰስ ፡ ሰማይ አይታረስ ፡ ኑግ አይከመርም

ወላዲ ዘለዎ ይኾርዕ ፡ ገንዘብ ዘለዎ ይበልዕ
—ወላጅ ያለው ይኮራል ፡ ገንዘብ ያለው ይበላል

ወላዲ ዘባዝሑ ፡ ንውላድ ይፀንሑ
—ወላጅ ያባዛው ፡ ለልጅ ይቆያል

ወላዲ ዝሓዘ ውሉድ ይወርሶ ፡ ኢድ ዝሓዘ ኣፍ ይጕርሶ
—ወላጅ የያዘውን ልጅ ይወርሰዋል ፡ እጅ ያየዘውን አፍ ይጕርሰዋል

ወላዲኻ ከሎ ጉየ ፡ ፀሓይ ከሎ ዕየ
—ወላጅ እያለ ሩጥ ፡ ፀሓይ እያለች ስራ

ወልደጋብር ፡ እዚዶ ዓዲ'የጋብር
—ወልደጋብር ይሄ ያዋጣል ወይ

ወሓለ ሓዊ ቆራይ ፡ ወረጀ ዓዲ ነዳይ
—የእሳት ባለሙያ ቆማጣ ፡ ያገር ሽማግሌ ደሃ

ወሓለ ሰበይቲ ወይዘሮ ፡ ሃላይ ሰበይቲ በሰሮ
—ባለሙያ ሴት ወይዘሮ ፡ ሞኝ ሴት ሞያቢስ

ወሓጥዮ እንተበልኩዋስ ትጎስመሉ ፡ ግደፍዮ እንተበልኩዋስ ትውስኽሉ
—ዋጭው ብላት ትቅምበታለች ፡ ተይው ብላት ትጨምርበታለች

ወረ ተሓስዩ ኣይቁርጠም ፡ ተመን ሻሽ ኮይኑ ኣይጥመጠም
—ወሬ ታሽቶ አይቆረጠም ፡ እባብ ሻሽ ሆኖ አይጠመጠም

ወረ እንተበሉኻ ፡ ሜላ ግበር
—ወሬ ቢሉህ ፡ መላ አድርግ

ወረ ፡ የብሉን ፍረ
—ከወሬ ፡ የለውም ፍሬ

ወርቂ እንተጠፍአ ፡ ሚዛን ወርቂ ነይጠፍአ
—ወርቅ ቢጠፋ ፡ የወርቅ ሚዛን አልጠፋም

ወርቂ ያኢ ከተቐምጠሉስ ፡ ጨርቂ ኣቐምጠሉ
—ወርቅ እንድታስቀምጥለት ጨርቅ አስቀምጥለት

ወርቂ ይፀብፀብ ፡ ዓለባ ይተሓፀብ
—ወርቅ ይቆጠር ፡ ጨርቅ ይታጠብ

ወሰን ባሕሪ እንተተሓርሰስ ፡ ወዲ እንቁርዖብ ቁቕ በለ
—የባህር ዳሩ ሲታረስ ፡ የእንቁራሪት ልጅ ቁቅ አለ

ወቒዑ ዘይፈልጥ ቅርቅርቲ ፡ ደቂሱ ዘይፈልጥ ክልተ ለይቲ
—መትቶ የማያቅ አናት ሳይ ፡ ተኝቶ የማያቅ ሁለት ሌሊት

ወቒዑኒን ዘቢጠኒን ፡ በበይኑ
—መታኝና ደበደበኝ ፡ ለየብቻ

ወቃዕ ከበሮ ፡ ለይትካ ገበሮ
—ከበሮ መቺ ፡ ሌሊቱ ሳንተ

ወተሃደር ዝኣተዋ ዓዲ ፡ ህበይ ዝወዓለቶ ዓውዲ
—ወታደር የገባበት አገር ፡ ዝንጀሮ የዋለችበት አውድማ

ወተሃደር ዝገዝአ ሃገር ፡ አድጊ ዝሓደሮ ማሕደር
—ወታደር የገዛው አገር ፡ አህያ ያደረበት ጋጥ

ወተገይ ዝበለ ፡ አይተሓረድ
—ማጅራቴን ያለ አትረድ

ወትሩ ሕሙም ክንደይ ሳዕ ይብፃሕ ፡ ወትሩ ድኻ ክንደይ ሳዕ ይልቃሕ
—ዘወትር በሽተኛ ስንቱ ይጠየቃል ፡ ዘወትር ድሃ ስንቱ ይበደራል

ወትሩ እትርእያ ወርሒስ ፡ ኣይድምቕትን
—ዘወትር የምታያት ጨረቃ ፡ አትደምቅም

ወትሩ ዋይ ዋይ ፡ መሰልከይ ጉሮሮይ
—ዘወትር ዋይ ዋይ ፡ ጉሮሮን ያሰለቻል

ወትገኒ ዝበለ ፡ አይተሓረድ
—ላጨኝ ያለ አይታረድ

ወኻርያ ፃድቕ ክትመስል ፡ ዝዋውዕ ትአስር
—ቀበሮ ፃዲቅ ለመምሰል ፡ የዛፍ ፍሬ ታስራለች

ወዓግ ተታሒዛ ትስዕስዕ ፡ አድጊ ተፃሚና ተኾምስዕ
—ጦጣ ተይዛ ትጨፍራለች ፡ አህያ ተጭና ታላምጣለች

ወዓግ አብዘይዓቕሙ ፡ ነንበሳ ይንዕቕ
—ጦጣ አለ አቅሙ ፡ አንበሳ ይንቃል

ወየን እንሰፍየን ፡ ይአድናና
—እነዛ የምንሰፋቸው ፡ ስንደዶ ያደርጉናል

ወያ ባርያ ፡ አብርያ
—ባርያዋ ፡ ረዳት አገኘች

ወይ ህልኽ ፡ በለ ድልኽ
—ወይ እልህ ፡ አለ ድልህ

ወይ ሕርየት ፡ በለት ሳርየት
—ወይ ነዶ ፡ አለች ሸረሪት

ወይ መዓት ፡ በለ ገዓት
—ወይ መአት ፡ አለ ገንፎ

ወይ ብውዲ ፡ ወይ ብግዲ
—ወይ በውድ ፡ ወይ በግድ

ወይ ተአንክሮ ! ሕንባሻስያ ሕንክሮ
—ወይ ግሩም! አንበሻ እንኩሮ ይሆናል ወይ

ወይ ተአንክሮ ! ሰበይቲዶ ፡ ንሰብአይ ትመኽሮ
—ወይ ግሩም ! ሴት ወንድን ትመክራለች ወይ

ወይ ተደረሪ ፡ ወይ ከአ ያም ሕደሪ
—ወይ እራት ብዪ ፡ ወይ ያም እደሪ

ወይ ናይ ባዕልኻ ይሃብካ ፡ ወይ ሞትካ ይሃብካ
—ወይ የራስህን ይስጥህ ፡ ወይ ሞትህን ይስጥህ

ወይ ንጉስና ይፈርዶ ፡ ወይ ላምና ትወልዶ
—ወይ ንጉሳችን ይፈርደው ፡ ወይ ላማችን ትወልደው

ወይ እንተዘይተደሪረ ፡ ወይ ያመይ እንተዘይሓዲረ
—ወይ እራቴን ካልበላሁ ፡ ወይ ጦሜን ካላደርኩ

ወይ ዕድል! ጣፍዶ ይጐድል
—ወይ እድል! ጤፍ ይጐድላል ወይ

ወይ ዝበሉኻ ግበረሎም ፡ ወይ ዓዶም ሕደግሎም
—ወይ ያሉህን አድርግላቸው ፡ ወይ አገራቸውን ልቀቅላቸው

ወይ ጭንቂ ፡ በለ ቁንጪ
—ወይ ጭንቅ ፡ አለ ቁንጫ

ወይለከ ሻሽ ቅብጣን ፡ ዘይሎሚዶ ተመኺረን አይፈልጣን
—እንዴነችና የቀበጥ ሻሽ ፡ አለ ዛሬ ተመክረው አያቁም ወይ

ወይለከ ናኑ ፡ ቄልዓ ተወሊዱ ምስ አስናኑ
—አረገኝ! ልጅ ተወለደ ከነጥርሶቹ

ወይለኺ ፡ በላኺ
—ወዮልሽ አሉሽ

ወይለኻ ጣላ ብዕራይ ፡ ምስተረፈካ ዳሕራይ
—ወዮልህ ለበሬ የጣ ፡ ኋላ ሲቀርብህ

ወይንስኻትክን ፡ በለት ጋሕታን
—ወይ እናንተ ፡ አለች በርጋዳዋ

ወይዘሮ ማርታ ፡ ትሞታዶ ተማርታ
—ወይዘሮ ማርታ ፡ ይሞቱ ወይስ ያሟርቱ

ወይዘን እንቀዓ መሸላ ፡ ዘይውደአ ይመስላ
—ቁና ማሸላ ፡ የማያልቅ ይመስላል

ወዮ ቁንጪ ሓሚሙ ፡ ወዮ ቁማል ተሓጉሙ
—ቁንጫው ታሞ ፡ ቅማሉ ታማሞ

ወዮ በሊዐላስ ፡ ጨው ደልየላ
—በልቼላት ነው ወይ ፡ ጨው የፈለግኩላት

ወዮ ብቐደሙ ዘይፅቡቕ ስኒ ፡ እንጣጢዕ ቁሒሙ ድማ ይስሕቂኒ
—ድሮም ቆንጆ ጥርስ የለው ፡ ተልባ ቅሞ ደግሞ ይስቅልኛል

ወዮ ተቃሊስናስ ተዋዲቕና ፡ ወዮ ተማጉትናስ ተራቲዕና
—መች ታግለን ተዋደቅን ፡ መች ተሟግተን ተረታታን

ወዮ ተወሊዱስ ፡ ተጋሪዱ
—መች ተወልዶ ነው የተጋረደው

ወዮ ናታ ፡ ንሓማታ
—የራሷን ፡ ላማቷ

ወዮ ንኡሶም ፡ ኮነ ንጉሶም
—ታናሻቸው ፡ ሆነ ንጉሳቸው

ወዮ ኣሞራ በረረ ፡ ወዮ ሐምሐም ተሰብረ ፡ ዘይግቡር ተገብረ
—አሞራው በረረ ፡ ቅሉም ተሰበረ ፡ የማይደረግ ተደረገ

ወዮ ኩቦን ጥሒሉ ፡ ወዮ እምንን ፀብለል ኢሉ
—ኩበቱ ሰመጠ ፡ ድንጋዩ ተንሳፈፈ

ወዮ ዝበልክናና ፡ ብዕሲ መን ትህባና
—ያሉንን ፡ በማን መስፈሪያ ይሰጡናል

ወይኖ ሓረሶ ፡ ናብ ኩብዱ መለሶ
—ወይና አረሰው ፡ወደ ሆዱ መለሰው

ወደቦ ዘለዎ ፡ ደቂሱ ኣይሓድርን
—ጠላት ያለው ፡ ተኝቶ አያድርም

ወደን ከየምርራ ሰበይቲ ወደን ፡ ዒራ ዘይናይ ኩብደን
—ልጃቸውን እንዳያማርሩ፡የልጃቸውንሚስት ያማርራሉ ስላልወለዱት

ወደቓ ፡ በለ ዶዶቓ
—ዱብ ዕዳ ፡ አለ ትል

ወደይሲ ወደይ ፡ ኩብዲ ኽብደይ
—ልጇማ ልጂ ፡ ሆዴም ሆዴ

ወዲ ሃብታም ሰሰነ ፡ ወዲ ድኻ መንመነ
—የሃብታም ልጅ ፉፉ ፡ የድሃ ልጅ መነመነ

ወዲ ሃብታም ክምርያ ፡ ወዲ ድኻ ተፀቒጡ ሞተ
—የሃብታም ልጅ ሊያገባ ፡ የድሃ ልጅ ተረግጦ ሞተ

ወዲ ህበይ ኣብ ዛፍ ፡ ወዲ መዝሙር ኣብ መፅሐፍ
—የዝንጀሮ ልጅ ዛፍ ላይ ፡ የመዝሙር ልጅ መፅሐፍ ላይ

ወዲ ላምካ ፡ ምንም እንተፀልኣካ ፡ ኣሕሊፉ ኑይበካ
—የላምህ ልጅ ምንም ቢጠላህ ፡ አሳልፎ አይሰጥህ

ወዲ ላምካ ፡ ሰኑይ ነየብኩረካ
—የላምህ ልጅ ፡ ሰኞ ስራ አያስፈታህ

ወዲ ሓሊማ ሓንካስ ፡ ክትዘርየሉ እንተመፃእካ መተዓረቒ ይኸውን
—የሃሊማ ልጅ አንካሳ ፡ ልታግዝለት ብትመጣ ገላጋይ ይሆናል

ወዲ ሓላው ስርዓት ፥ ዕዳጋ እንተተበገበዘ ያሙ ነይሓድር
—የስርአት ጠባቂ ልጅ ፥ ገበያ ቢበዘበዝ ያሙን አያድርም

ወዲ ሓንሳእ ከምአቡኡ ፥ ሓንሳእ ከምአዲኡ
—ወንድ ልጅ አንዴ እንዳባቱ ፥ አንዴ እንደናቱ

ወዲ ሓዊ ፥ ሓሙሽሽቲ
—የእሳት ልጅ ፥ አመድ

ወዲ ሓዊ ረመፅ
—የእሳት ልጅ ረመጥ

ወዲ ሕድርኻ ሓንግሮ ፥ ንወድኻ አታትዮ
—የአደራ ልጅህን እንኮኮ በለው ፥ ልጅህን ይዘህ አራምደው

ወዲ መበለትሲ ምንጋህ መንገድን ይፈልጥ ፥ ምብታኽ ነገርን ዘይ ፈልጥ
—የአመበለት ልጅ በማለዳ መሄድ እንጂ ነገር መቁረጥ አያውቅም

ወዲ መን ወርቂ ፥ ወዲ መን ጨርቂ
—የማን ልጅ ወርቅ ፥ የማን ልጅ ጨርቅ

ወዲ መኰንን ፥ ሓዘን እንተነገርካዩ ሃድን
—የመኰንን ልጅ ሃዘን ብትነግረው አድን

ወዲ ማእምን መንገዲ የስልጥ ፥ ዘረባ ዘይበትኽ
—የመበለት ልጅ ፥ መንገድ ያፈጥን ፥ ነገር አይቆርጥ

ወዲ ማእምን ምኽታር ዘረባ እምበር ፥ ምኽታል ዘረባ ኣይፈልጥን
—የመበለት ልጅ ንግግር ማቋረጥ እንጂ ፥ ማዳመጥ አያውቅም

ወዲ ረመፅ ፥ ሓሙሽሽቲ
—የረመጥ ልጅ ፥ አመድ

ወዲ ራዛ ፥ ናይ አቡኡ ሓዛ
—የራዛ ልጅ ፥ አባቱን ያዘ

ወዲ ህበይ ካብ እምባ ነይፀድፍ ፥ በዓል አመል አመሉ ነይገድፍ
—የዝንጅሮ ልጅ ከተራራ አይወድቅም ፥ አመለኛ አመሉን አይተውም

ወዲ ሰለስተ አይዛባዕ ፥ ወዲ በጊዕ አይፃባእ
—የሶስት ልጅ አይዛባ ፥ የበግ ልጅ አይጣላም

ወዲ ሰራሕ ማዕየ ዝብኢ በልየ ፥ ወዲ ላፃየይ ቁማል ወድኡ
—የአናጢ ልጅ ጅብ በላው ፥ የላጪን ልጅ ቅማል በላው

ወዲ ሰብ ብምንታይ ይሕፈር ብወንበር ፡ ኣይብወንበርን ብኽንፈር
—ሰው በምን ይታፈራል በወንበር ፡ በወንበር አይደለም በኽንፈር

ወዲ ሰብ ኣብዘይሃገሩ ፡ ጐራዴ ኣብ ዘይሰፈሩ
—ሰው ኣለ አገሩ ፡ ጎራዴ አለ ሰፈሩ

ወዲ ሰብ ካብ እተዕቢ ፡ ወዲ ኽልቢ የዕቢ
—የሰው ልጅ ከምታሳድግ ፡ የውሻ ልጅ አሳድግ

ወዲ ሽማግሌ እይጓዳእ ፡ ወደ በጊዕ ኣይዋጋእ
—የሽማግሌ ልጅ አይጎዳ ፡ የበግ ልጅ አይወጋ

ወዲ ሽረ ኣይትበድል ፡ መግዲ ሽረ ንዘይጐድል
—የሽሬን ልጅ አትበድል ፡ የሽሬ መንገድ ላያልቅ

ወዲ ቐሺ ፡ ብሓተላ ጥራእ ነብሲ
—የቄስ ልጅ ፡ ለአተላ ነፍሱ ትጠፋለች

ወዲ ቐሺስ ያኢ ጥንቅልዒት ይቐርብ ፡ ኣይቀርብን ይቐልብ
—የቄስ ልጅ ተንጋሎ ይቀርባል ፡ አይቀርብም ይቀልባል

ወዲ ቁራዕ ፡ መንጠቢት
—የምንችት ልጅ ፡ ማሰሮ

ወዲ ቅንፍዝ ፡ ልሙዕ ኣይውለድን
—የጃርት ልጅ ፡ ልሙጥ አይወለድም

ወዲ በረኻ ፡ ልቡ ከይወቓዕካዩ ልቢ ነይገብር
—ዝንጀሮ ልቡን ሳይመታ ፡ ልብ አያደርግም

ወዲ በዓለገ ፡ ኣብ ብልዒ ይደፍር ኣብ ነገር ይሓፍር
—የባለጌ ልጅ መብል ይደፍራል ፡ ነገር ይፈራል

ወዲ በዓለገ እናሓደረ ይኽፍእ ፡ ወደ ጭዋ እናሓደረ ይነፍዕ
—የባለጌ ልጅ እያደረ ይከፋል ፡ የጨዋ ልጅ እያደረ ይንብዛል

ወዲ ኣቦይ እዝጊስ ፡ ማይ ለመነ
—የእግዚኣብሔር ልጅ ፡ ውሃ ለመነ

ወዲ ተወሊዱ እንተዘይኮነ ከም ኣቡኡ ፡ መፍተል ሃብዎ ይፍተል ከም እኖኡ
—ወንድ ልጅ ተወልዶ ካልሆነ እንዳባቱ፡እንዝርት ስጡት ይፍተል እንደናቱ

ወዲ ተወሊዱ ፣ ዘመያ ዝኽእል ይግበር
—ወንድ ልጅ ተወለደ ፣ የሚመጣበትን የሚችል ያድርገው

ወዲ ትዕቢተይና ወዳቒ ፣ ወዲ ዓጣሪት ሰሓቒ
—የትእቢተኛ ልጅ ወዳቂ ፣ የሸርሙጣ ልጅ ሳቂ

ወዲ ነብሪ አይሕቆፍ ፣ ማእከላይ አይንቀፍ
—የኑብር ልጅ አይታቀፍ ፣ አስታራቂ አይነቀፍ

ወዲ ንግርግርታ ፣ ዋልታ ንመኽታ
—ወንድ ለግርግር ፣ ጋሻ ለመከታ

ወዲ ንፈረስ ፣ ጓል ንባርኖስ
—ወንድ ልጅ ለፈረስ ፣ ሴት ልጅ ለባርኖስ

ወዲ ኣላማይ ፣ ዓሚን ይኣልም ሎም ዘበን ይቑንን
—የሸማኔ ልጅ ፣ አምና ይሸምናል ዘንድሮ ያጠነጥናል

ወዲ ኣማኒኻ ሓንግሮ ፣ ንወድኻ ኣታትዮ
—የአማኝህን ልጅ እንኮኮ በለው ፣ ልጅህን ይዘህ አራምደው

ወዲ አረ ደብሪ ፣ ብኣ ይበልዓላ ብኣ ይኽዳላ
—የአራዊት ልጅ ፣ በሷ ይበላባታል በሷ ይሄድባታል

ወዲ ኣርበኛ ይወግእ ፣ ወዲ ኣረጊት የውግዕ
—የአርበኛ ልጅ ይወጋል ፣ የአሮጊት ልጅ ያወጋል

ወዲ ኣብ ዘይነገሩ ፣ ሴፍ ኣብ ዘይገበሩ
—ወንድ አለ ነገሩ ፣ ሰይፍ አለ ሰፈሩ

ወዲ ኣንበሳ ክመውት ቅበሮ ፣ ኣንበሳ ክመውት ዓዲ ወዓል
—የአንበሳ ልጅ ሲሞት ቅበር ፣ አንበሳ ሲሞት ቤትህ ዋል

ወዲ ኣድጊ ኣውዲቑ ይረግፅ ፣ ወዲ ፈረስ ኣውዲቁ ይድንግፅ
—የአህያ ልጅ ጥሎ ይረግጣል ፣ የፈረስ ልጅ ጥሎ ያዝናል

ወዲ እኖ እንተፀልአ ፣ ሐቂ የምስል
—የናት ልጅ ከጠላ ፣ እውነት ያስመስላል

ወዲ እኖ ዘይብሉ እይበል ሃለኽለኽ፡እዝኒ ዘይብሉ ቁራዕ ኣይበል ፈለኽለኽ ፣ እቲ ዝረድኦ ይስእን እቲ ዘውርዶ ይስእን
—የናት ልጅ የሌለው ደፋ ቀና አይበል ፣ ጆሮ የሌለው ምንቸት አይ ፍለቀለቅ ፣ ያኛው የሚረዳው ፣ ያኛውም የሚያወርደው ያጣል

ወዲ ወቓዕ ከበሮ ፡ ከም ልቡ ይስዕስዕ
—የከበሮ መቺ ፡ ልጅ እንደ ልቡ ይጨፍራል

ወዲ ወዘንፎ ፡ አይገድፈኒ አይገድፎ
—የወንዘፎ ልጅ ፡ አይተወኝ አልተወው

ወዲ ዓርኪ አቦኻ ፡ ዓርኪ ግበር
—ያባትህን ጓደኛ ልጅ ፡ ጓደኛ አድርግ

ወዲ ዓሻ ፡ ብብሩር ይፃወት
—የሞኝ ልጅ ፡ በብር ይጫወታል

ወዲ ዓሻ ፡ ክልተ ሻዕ ይውቃዕ
—የሞኝ ልጅ ፡ ሁለቴ ይመታል

ወዲ ዓሻ ጐጐ እናበለ ይውዕል ፡ ወዲ ለባም ማይ ማይ እናበለ ይውዕል
—የሞኝ ልጅ ቂጣ ሲል ይውላል ፡ የልባም ልጅ ውሃ ውሃ ሲል ይውላል

ወዲ ዓሻስ ፡ ብእንቋቑሑ ይፃወት
—የሞኝ ልጅ ፡ በእንቁላል ይጫወታል

ወዲ ዓዲ እንተሰልጠነ ፡ አብ ነፀላኡ ፊጥ አይገድፍን
—ባላገር ምንም ቢሰለጥን ፡ በነጠላው መናፈጥ አይተውም

ወዲ ዓዲ ክስልጥን ፡ ልሕፂ ይዕጠቕ
—ባላገር ሲሰለጥን ፡ ልጥ ይታጠቃል

ወዲ ጭዋ አይንቀፍ ፡ ወዲ ነብሪ አይሕቆፍ
—የጨዋ ልጅ አይነቀፍ ፡ የነብር ልጅ አይታቀፍ

ወዲ ጭዋ እናሓደረ ይውርዚ ፡ ወዲ በዓለገ እናሓደረ ይግዕዚ
—የጨዋ ልጅ እያደረ ይከበራል ፡ የባለጌ ልጅ እያደረ ይበላሻል

ወዲ ፈላጥ ስርዓት ፡ ከይተሰርዐ ይነብር
—ስርአት አዋቂ ልጅ ፡ ስርአት ሳያከብር ይኖራል

ወዲ ፈላጥ ዘረባ ፡ ናባይ ተሳገር ካብ'ታ ሩባ
—ንግግር አዋቂ ልጅ ፡ ና ወደኔ ተሻገር

ወዲ ፈታው ስራሕ ፡ ተግልኢኒ ኢልካ አይትፍራሕ
—የስራ ወዳጅ ልጅ ፡ ተጣላኝ ብለህ አትፍራ

ወዲ ፎቶ ገዛኻ እቶ ፡ ወዲ ባእዲ ገዛኻ አናዲ
—የወዳጅ ልጅ ወደ ቤትህ ግባ ፡ የባእድ ልጅ ቤትህን ፈልግ

ወድኻ መዓስ ይፍቶ አፍ ከውዕእ ፡ መዓስከ ይፅላእ ብርኪ ክወፅእ
—ልጅህ መች ይወደዳል መጎገር ሲጀምር ፡ መቼስ ይጠላል ጎጆ ሲወጣ

ወድን ድቓላን ፡ ሓኒቕክን አይትቕተላ
—ወንድ የሆነ ዲቃላ ፡ አንቃችሁ አትግደሉ

ወድኻ ቀቲሉም ፡ ወዲማትካ አይሃቡኻ
—ልጅህን ገድለው ፡ የሰው ልጅ አይስጠህ

ወድኸን ግደፋሞ ፡ ወደይ ግደፋለይ
—ልጅዎን ይተውና ፡ ልጄንም ይተውልኝ

ወዶም ከይወቕዑስ ፡ ብወዲማቶም ይምክሑ
—ልጃቸውን እንዳይመቱ ፡ በሰው ልጅ ይመካሉ

ወጠጦ ንወጠጦ እንተፈረዱ ፡ ከይሕረዱ
—ወጠጤ ለወጠጤ ቢፈርዱ ፡ እንዳይታረዱ

ወጣኒ ዘይፈፃሚ ፡ ጠሓኒ ዘይመልሓሚ
—ወጥኖ የማይፈፅም ፡ ፈጭቶ የማያደቅ

ወጣጡ ተመኽሩ ፡ አይንተሓረድ በሉ
—ወጠጤዎች ቢመክሩ አንታረድ አሉ

ወጮ እንተገልበጥካዮ ፡ ወጮ
—ወጮ ቢገለጠጥ ፡ ወጮ

ወጮዶ መገፃ የውዕእ ፡ አልይዎ ደአ ዘምዕእ
—ወጮ ይኸን ያህል ያወጣል ወይ፡የሚያመጣው ቢኖር ነው እንጂ

ዋላኻ ዝዘርእ ፡ ማዕከን ይመልእ
—በዋልካ የሚዘራ ፡ ጐተራ ይሞላል

ዋልታ አይትርኤ ፡ ትሕቲ ዋልታ ርአ
—ጋሻ አትይ ፡ ከጋሻ ስር እይ

ዋልታኻ ዝበሉኻ ፡ ዋልታይ በላ እሞ ተኽልኮላ
—ጋሻህ ናት ላሉህ ፡ ጋሻዬ በላትና አንግባት

ዋሕለልኩ ዝበለት ሰበይቲ ቀሺ ፡ ዳዊት ትሓፅብ
—አወቅኩ ያለች የቄስ ሚስት ፡ ዳዊት ታጥባለች

ዋሕለልኩ ዝበለት ሰበይቲ ፡ ፃሕሊ ትዓጥን
—አወቅኩ ያለች ሴት ፡ ድስት ታጥናለች

ዋሕሱ ዘየውዕእ ፡ ጭሕሚ ነየውዕእ
—ዋሱን የማያወጣ ፡ ጢም አያወጣም

ዋሕስ ኣይመድር ፡ ቆራይ ኣይሰድር
—ዋስ አይፎክር ፡ ቆማጣ አይሰነዝር

ዋሕስ ኣይምጉት ፡ ቆራይ ኣይፍትፍት
—ዋስ አይሟገት ፡ ቆማጣ አይፈተፍት

ዋሕስ ኣፍ የብሉ ፡ ግፀ ደም የብሉ
—ዋስ አፍ የለው ፡ ጉንዳን ደም የለው

ዋሕስ ክበልዕዎ ፍትፍት ፡ ኪንፀፍዎ ብዝት
—ዋስ ሲበሉት ፍትፍት ፡ ሲነጠሩት የተበዘተ ጥጥ

ዋሕስ ዘይብሉ ነገር ጥራእ ፡ ማሕለኻ ዘይብሉ ፀባ ድራእ
—ዋስ የሌለው ነገር እንደ ጠፋ ፡ ጋዲ የሌለው ወተት እንደተፋ

ዋርሳ የዋርስ ፡ እንጀራ የቋርስ
—ውርስ ያወርሳል ፡ እንጀራ ያስቆርሳል

ዋና ተወከስ ፡ ባላ ተመርኮስ
—ዋናውን ጠይቅ ፡ ባላ ተመርኮዝ

ዋና ዘይብሉ ኣቕሓ ፡ ቀርኒ ዘይብሉ አርሓ
—ባለቤት የሌለው እቃ ፡ ቀንድ የሌለው አውራ

ዋና ይርሓቐልካ ፡ ዋሕስ ይቕረበልካ
—ዋና ይራቅልህ ፡ ዋስ ይቅረብልህ

ዋናኣ ዝኣመነት ከልቢ ፡ ኣሓ ክሕረዳ ማይ ትወርድ
—ጌታዋን ያመነች ውሻ ፡ ከብት ሲታረድ ወንዝ ትሄዳለች

ዋናኡ ዘቃለሎ ብዕራይ ፡ ብበዓል ዕዳ ነይትቐባላይ
—ባለቤት ያቃለለው በሬ ፡ ባለ እዳ አይቀበለውም

ዋናኡ ዘቃለሎ ብዕራይ ፡ ዓዳኒ ነይትቐባላይ
—ባለቤቱ ያቃለለው በሬ ፡ ግዥ አይቀበለውም

ዋናኡ ዘይሓደጎ ነገር ፡ ብኽቱቱ ይነብር
—ባለቤቱ ያልተወው ነገር ፡ እንደተከተተ ይኖራል

ዋእ ዋእ እንጣጢዕ'ዶ ይቕዋዕ
—ዋ ዋ ተልባ ይለመናል ወይ

ዋዕላ ወዓል ከይትኸውዓ ዓሻ ፡ እግርኻ አክብ ከይትኸውን ጋሻ
—ሸንጎ ካለበት ዋል እንዳትሆን ሞኝ ፡ እግርህን ሰብስብ እንዳትሆን እንግዳ

ዋዛ በይኑ ቁም ነገር ብሕቱ ፡ ንኹሉ አለዎ ነናቱ
—ቀልድና ቁምነገር ለየብቻ ፡ ለሁሉ አለው የየራሱ

ዋይዚ ዚፈልጦን ፡ ዘይገብሮን
—በአፉ ያውቀው ፡ በተግባር አይገልጻው

ዋይዛ ብአፋ ትፈልጦ'ሞ ፡ ብኢዳ ዘይትኸእሉ
—ወይ እቺ በአፏ የምታቀው ፡ በእጇ የማትችለው

ውሉደይ ዝፈተወ ፡ ንዓይ ከም ዝፈተወ
—ልጀን የወደደ ፡ እኔን እንደወደደ

ውሉድ ምስ ወረሰ ፡ ገዛ ምስ ፈረሰ ፡ ደሓን ወዓል አቦይ ሙሰ
—ልጅ ከወረሰ ፡ ቤት ከፈረሰ ፡ ደህና ዋል አባባ ሙሴ

ውሉድ አይረስዕ ፡ ከብዲ አይኽስዕ
—የወለድከው ልጅ አይርሳ ፡ ሆድህ ቦርጭ አያውጣ

ውሉድ እንተደለኻ ፡ አኮ ፃልጥ
—ልጅ ከፈለግክ ፡ አጐት አጣራ

ውላድ ዘለዎ አሕዋቱ ይሓፍርዎ ፡ አሕዋት ዘለውዎ ዓዲ ይሓፍሮ
—ልጆች ያሉት ወንድሞቹ ያፍሩታል ፡ ወንድሞች ያሉት ሃገር ያፍረዋል

ውላድ ' ዶ ፡ ከም ርስቲ ይዕደል
—ልጅ እንደ ርስት ይታደላል ወይ

ውሑጥ አይርሳዕ ፡ ምዉት አይፅዋዕ
—የተዋጠ አይረሳም ፡ የሞተ አይጠራ

ውሒጡ ውሒጡ ኮለሶ ፡ አይመሮ አይትኩሶ
—ውጦ ውጦ ጨረሰው ፡ አይመረው አይተኩሰው

ውሕልነት ካብ ገረቤት ፡ መልክዕ ካብ ፍጥረት
—ሞያ ከገረቤት ፡ መልክ ከተፈጥሮ

ውሕጅ ምስ ዛረየ ተሳገር ፡ ንጉስ ምስ ረግአ ተናገር
—ገርፍ ሲገድል ተሻገር ፡ ንጉስ ሲረጋ ተናገር

ውሕጅ ቅድሚ ምምዕኡ ፡ መንገዲ ውሕጅ ዕረግ
—ጐርፍ ከመምጣቱ በፊት ፡ ቦይ ጥረግ

ውሕጅ ንሩባ ፡ ዛግራ ንገረባ
—ጐርፍ ወደ ወንዝ ፡ ኾግራ ወደ ዛፍ

ውሕጅ ክወስድ እናስሓቐ ፡ ተንኰለኛ ከጥፍእ እናተራቐቐ
—ጐርፍ ሲወስድ እያሳሳቀ ፡ ተንኰለኛ ሲያጠፋ እየተራቀቀ

ውሕጅ ክዛሪ ተሳገር ፡ ዳኛ ክርከብ ተናገር
—ጐርፍ ሲጐድል ተሻገር ፡ ዳኛ ሲገኝ ተናገር

ውረድ ዘይበቕልኻ ፡ ልቐቕ ዘይምድርኻ
—ውረድ ከሰው በቅሎ ፡ ልቀቅ ከሰው መሬት

ውሩድያ ሓዲጋሰ ፡ ዝተሰኽለ ተውርድ
—የወረደውን ትታ ፡ የተሰቀለውን ታወርዳለች

ውራይ ከም በዓሉ ፡ ስዋ ከም ቡኾሉ
—ድግስ እንደበአሉ ፡ ጠላ እንደ ብቅሉ

ውራይ ዘይብልካ ዕደጋ አይትውረድ ፡ ዘረባ ክልተ ከይሰማዕካ አይትፍርድ
—ጉዳይ ሳይኖር ገበያ አትሂድ ፡ የሁለት ሰው ንግግር ሳትሰማ አትፍረድ

ውራይ ግበር ክትሕመ ፡ እረግ ክትጅሃር ፡ ሙት ክትነአድ
—ደግስ እንድትታማ ፡ ሽምግል ጉራህን እንድትነዛ ፡ ሙት እንድትደነቅ

ውርደቱ ዝርስዕ ፡ ዝሃብዎ ዘኾምስዕ አድጊ
—ውርደቱን የሚረሳ ፡ የሰጡትን የሚያላምጥ አህያ

ውሻጠይ ጥርሑ ፡ ምድሪ ቤተይ አቑሑ
—ጓዳየ ባዶ ፡ ወለሌ እቃ

ውሽማ ሰበይተይ ውቒዑኒ ፡ ዘዕበኸዎ ከልቢ ነኺሱኒ፡ኮፍ ኢለ ሓደረ ገሪሙኒ
—የሚስቴ ውሽማ መታኝ ፡ ያሳደግኩት ውሻ ነከሰኝ፡ቁጭ ብዬ አደርኩ ገርሞኝ

ውዒሉ ሓዲሩ ፡ ሓቂ ይስዕር
—ውሎ አድሮ ፡ እውነት ያሸንፋል

ውዕል አየናግር ፡ ምልአት ተከዘ አየሳግር
—ውል አያናግር ፡ የተከዜ ሙላት አያሻግር

ውዕል ዘውዓለ ፡ ሰንበት ዘብዓለ ፡ ካብ ኩሉ ለዓለ
—ውል ያዋለ ፡ ሰንበት ያከበረ ፡ ከሁሉም በላይ ሆነ

ውዕል የውዕል ፡ ትምባኾ የስዕል
—ውል ያውላል ፡ ትምባሆ ያስላል

ውዕል የውዕል ፡ ደሮና የስዕል
—ውል ያውላል ፡ አቧራ ያስላል

ውድድር ፡ ቁም ነገር ይጋርድ
—ውድድር ፡ ቁም ነገርን ይጋርዳል

ውድድር አብ ጫፉ ፡ አሞራ አብ ክንፉ
—ውድድር በጫፉ ፡ አሞራ በክንፉ

ውግእ አብዘይብሉ ፈኸራ ምስክር አብ ዘይብሉ ጀህራ
—ውግያ በሌለበት ፉከራ ፡ ምስክር በሌለበት ጉራ

ውግእ አብ ዘይብሉ ፈኸራ ፡ አንበሳ አብ ዘይብሉ ጀህራ
—ውግያ በሌለበት ፉከራ ፡ አንበሳ በሌለበት ጉራ

ውፃልና ከይብላስ ፡ ምድሪ ቤት ይኹስትራ
—ውጡልን እንዳይሉ ፡ ወለል ይጠርጋሉ

ውፃ መባልዕቲ ፡ እተዋ መናብዕቲ
—በላተኞች ውጡ ፡ አስተዛዛኞች ግቡ

ውፃእ ካብ ቤተይ ፡ ግለል ካብ ፊተይ
—ውጣ ከቤቴ ፡ ገለል በል ከፊቴ

ውፈር ናብ ዘርኢ ፡ ተመለስ ናብ ገርፊ
—ተሰማራ ወደ ምርት ፡ ተመለስ ወደ እርሻ

ዐ

ዐቕባ እንካብ ዝመውት ፡ ሕነ ነይከውን
—መጠግያህ ከሞተ ፡ ቤዛ አይናርህም

ዐቕባኻ ንቕድሚኻ ፡ ውሉድካ ብድሕሬኻ
—መጠጊያህ ከፊትህ ፡ ልጅህ ከኣላህ

ዐና ንደቂ ፡ ሽማግሌ ንዕርቂ
—ዎና ለልጆች ፡ ሽማግሌ ለእርቅ

ዐና ንደቂ ፡ ዘረባ ንዕድቂ
—ዎና ለልጆች ፡ ንማር ለዕድቅ

ዐፍ ምስ መናፍርቱ ፡ ዱግሪ ምስ መፋግእቱ
—ወፍ ከነ ክንፉ ፡ ድግር ከነ መክፈያው

ዐፍ በላዒት ፡ ዋሪ ተመራሪት
—ወፍ በበላች ፡ ወማይ ትማረራለች

ዐፍ ፡ ከም ሃገራ ትንቁ
—ወፍ ፡ እንደ አገሯ ትጮሃለች

ዐፍ ከም ዓቕማ ፡ ብብርዒ ስገም ትሕሳም
—ወፍ እንደ አቅሟ ፡ በብእር ትታገማለች

ዐፍ ጭጭ ፀሐይ ብልጭ ክብል ዝሓዝኩዎ
—ወፍ ጭጭ ፀሐይ ብልጭ ሲል የያዝኩት

ዐፍ ፡ ውራይ ዘይብሉ ይገይሽ
—ወፍ ፡ ስራ ሳይኖረው ይዞራል

ዒሉ ፡ ውራይ ዘይብሉ ይገይሽ
—ውርንጭላ ፡ ስራ ሳይኖረው ይዞራል

ዒላም ንመልክዕ ፡ ክትዕ ንውቅዕ
—እንሶስላ ለመልክ ፡ ክርክር ለድብድብ

ዒራ ንስኽን ፡ ምስጢርና ክንነግረክን
—መቸም እስዎ ነዎትና ፡ ምስጢራችን እንንገርዎት

ዒራ ዘይኢድካ ፡ እንዳ ተመነ ዕንቅርቢት ምለሶ
—መቸም እጅህ አይደል ፡ እባብና ጊንጥ ጉድጓድ ውስጥ ከተተው

ዒራ ዘይአፍካ ሑፃ ቁሐመሉ ፡ ዒራ ዘይኩርምትካ ፀፀር ቁርጥመሉ
—መቸም አፍህ አይደል አሸዋ ቃምበት፡መቸም ጥርስህ አይደል ጠጠር ቆርጥምበት

ዓለመኛ ፃፀ ፡ ኮረም ከይዱ ይላፀ
—አለመኛ ጉንዳን ፡ ኮረም ሂዶ ይላጫል

ዓለም መሳልል ፡ ገለ ይድይብ ገለ ይወርድ
—አለም መሰላል ፡ አንዱ ይወጣል አንዱ ይወርዳል

ዓለም ንዳሕራይ ፡ ግራት ንበዓል ብዕራይ
—አለም ለቦናላ ፡ እርሻ ለባለበሬ

ዓለም ተደፈኒ ንብላ ፡ ትደፍነና'ምበር ዘይንደፍና
—አለም ያዳፍንሽ እንላታለን ፡ ታዳፍነናለች እንጂ አናዳፍናትም

ዓለም ፡ ከም ዕለት
—አለም ፡ እንደ እለት

ዓለም ዘይፀገበ መናኒ ፡ ኣዋልድ ይሰናበት
—አለምን ያልጠገበ መናኝ ፡ ልጃገረዶችን ይሰናበታል

ዓለም ዘይፀገበ ፈላሲ ፡ ኣዋልድ የሰኒ
—አለም ያልጠገበ መነኩሴ ፡ ልጃገረዶች ይሸኛል

ዓለም ፋና ፡ ተፋኑ እምበር ትፋኖዶ ኾይና
—አለም ፋና ፡ ትሸኛለች እንጂ አትሸኝም

ዓለም ፋና ፡ ተፋኑ እምበር ትዕበዶ ኾይና
—አለም ፋና ፡ ትሸኛለች እንጂ አትጠብቅም

ዓመት ፡ ከም ዕለት
—አመት ፡ እንደ ዕለት

ዓመት ዘየብልዕ ፡ ዓመት የፃልእ
—አመት የማያበላ ፡ አመት ያጣላ

ዓመት ዝዓወረ ዕውርሲ ፡ ንሓንቲ ለይቲ አይሓድርን በለ
—አመት የታወረ ፡ ለአንድ ቀን አላድርም አለ

ዓመፀኛ ዳኛ ፡ በዓል ነገርካ ከዊሉ ይምጉተካ
—አመፀኛ ዳኛ ፡ ባላጋራህን ደብቆ ይሞግትሀል

ዓሚ ዝሞተ ምራኽ ፡ ፈኑ
—አምና የሞተን ጥጃ ፡ ልቀቅ

ዓማም ሌማትን ፡ ዓማም ዘረባን ፈጭስ
—እንጀራና ንግግር የሚነጥቅ ፡ ቅሌታም ነው

ዓማፅ እኽልን ዓማፅ ንጉስን ፡ ከይደቀሰ ይሓድር
—በእህልና በንጉስ ላይ የሚያምፅ ሳይተኛ ያድራል

ዓራቂ ከምዝኾነሉ ፡ በዓል ነገር ነገሩ ይሕሉ
—አስታራቂ እንደሚሆንለት ፡ ባለ ነገር ነገር ይጠብቃል

ዓርሶ በርሶ ፡ ወራሲኡ ይወርሶ
—ቅራቅንቦውን ፡ ወራሹ ይወርሰዋል

ዓርቢ ክሰርሑ እትበል በሰሮ ፡ ኣቦኺ ሞይቶም ኢልካ ንገራ
—አርብ እሰራዋለሁ ለምትል ገልቱ ፡ አባትሽ ሞቱ ብለህ ንገራት

ዓርከይ ዓርከይ ፡ መወድኢ ትምባኾ
—ጓደኛዬ ጓደኛዬ ማለት ፡ ትምባሆ ያስጨርሳል

ዓርከይ አለቅሓኒ ፡ ዕልኢ ኣቦዶ ዕልኢ አደ ኣልዩኒ
—ጓደኛዬ አበድረኝ ፡ ያባት ወይም የናት ጥል የለኝ

ዓርኪ ፡ ሰባር ብርኪ
—ጓደኛ ፡ ጉልበት ሰባሪ

ዓርኪ ኣቦኻ ዓርኪ ግበር ፡ ፀላእ ኣቦኻ ፀላኢ ግበር
—ያባትህን ጓደኛ ጓደኛ አድርግ ፡ ያባትህን ጠላት ጠላት አድርግ

ዓርኪ ዕቡየይ ፡ ስንዱደይ
—ትእቢተኛ ጓደኛ ፡ አይረባም

ዓርክኻ ጭሕሙ ክላፀ ፡ ጭሕምኻ ማይ ልኽ
—ጓደኛህ ፡ጢሙ ሲላጭ ፡ ጢምህን ውሃ አርስ

ዓሰባ አይጥመ ፡ ከየሕዕር ዕድመ
—ምንደኛ አይራብ ፡ እድሜ እንዳያሳጥር

ዓሰባ አይዕሰብ ፡ ዝነብሮ ዘይሓሰብ
—ምንደኛ አይቀጠር ፡ የነበረውን የማያስብ

ዓሰባ ዝነበረ አይዕሰብ ፡ ዝነበሮ ከይርስዕ
—ምንደኛ አይቀጠር ፡ የነበረበትን እንዳይረሳ

ዓሰባ ጓሳ ከይፈረድካዩ ፍሩድ ፡ ክሳድ ዓሳ ክይሐረድካዩ ሕሩድ
—የእረኛ ደመወዝ ሳትፈርደው የተፈረደ ነው ፡ የአሳ አንገት ሳታር
ደው የታረደ ነው

ዓሳ ምስ ኣጅቦ፡ ምስ ዘይትኽእሎ መውስቦ ፡ እቲ የትፍእ እዚ የኽፍእ
—አሳ ከአይብ ጋር ፡ አለ አቻ ጋብቻ፡ያኛው ያስተፋል ያኛው ያስከ
ፋል

ዓሳ ምብላዕ ብጥበብ ፡ ጉርዲ ብመሻበብ
—አሳን መብላት በብልሃት ፡ ግርድን በማራገቢያ

ዓሳ ንዓሳ ይበልያ ፡ ሓው ንሓው ይፀልአ
—አሳን አሳ ይበላዋል ፡ ወንድም ወንድሙን ይጠላዋል

ዓሳ አብ ሩባኡ ይሕረድ ፡ ወዲ ጭዋ ባዕሉ ይፍረድ
—አሳ በወንዙ ይታረዳል ፡ የጨዋ ልጅ ራሱ ይፈረዳል

ዓሳ ጐርጓሪ ተመን የውዕእ፡ ዘይናቱ ዚደሊ ሰበብ የምዕእ
—አሳ ጐርጓሪ እባብ ያወጣል ፡ የሰው ፈላጊ ሰበብ ያመጣል

ዓሳን ከምዘይመውት ፡ ማይን ከምዘይነፅፍ
—አሳውም እንደማይሞት ፡ ውሃውም እንደማይደርቅ

ዓስ በለኩሺ ክር በልኩሺ ፡ እንተኣበኺ ንነብሪ ይበልኪ
—ክስ አልኩሽ ፡ ክር አልኩሺ ፡ እምቢ ካልሽ ለነብር ይዳርግሽ

ዓስብኻ ፡ ማዕረኻ
—ደመወዝህ ፡ በልክህ

ዓሻ ፡ ሓደ ደርፋ
—ሞኝ ፡ ዘፈኑ አንዲት

ዓሻ መርዓዊ ፡ ኣዕሩኹ እንተተኸተልዎ ጊላታቱ ይመስልዎ
—ሞኝ ሙሽራ ፡ ሚዜዎቹ ቢከተሉት አሽከሮቹ ይመስሉታል

ዓሻ ፡ መዓዲኡ ይፀልእ
—ሞኝ ፡ መካሪውን ይጠላል

ዓሻ ፡ ምስ መዓዲኡ ይፃላእ
—ሞኝ ፡ ከመካሪው ጋር ይጣላል

ዓሻ ምስተመርረ ፡ በጊዕ ምስ በረረ
—ሞኝ ካመረረ ፡ በግ ከበረረ

ዓሻ ምስ ዝፀልእ ፡ ከመዓልካ ይኽልእ
—ሞኝ ሲጠላ ፡ እንደምን ዋልክ ይነሳል

ዓሻ ፡ ምውት ይናፍቕ
—ሞኝ ፡ የሞተ ሰው ይናፍቃል

ዓሻ ሰራቒ ፡ አብ እግሪ ቆፎ ይርከብ
—ሞኝ ሌባ ፡ ቀፎ ስር ይገኛል

ዓሻ ሰበይቲስ ፡ ወዲ ሓሙታ ዘይወዳ ይመስላ
—ሞኝ ሴት ፡ የባልዋ ወንድም ልጅ ልጇ አይመስላትም

ዓሻ ፡ ሰአን ልቡ ይፀድቕ
—ሞኝ ፡ ልብ በማጣቱ ይፀድቃል

ዓሻ ሱቕ እንተበለ ፡ ለባም ይመስል
—ሞኝ ዝም ሲል ፡ ብልጥ ይመስላል

ዓሻ ቕበጠ ፡ ሽራራ ሸጠ
—ሞኝ ቀበጠ ፡ ሲራራውን ሸጠ

ዓሻ በትሪ ለባም ፡ ድኻ ጉልበት ሃብታም
—ሞኝ የብልጥ ዱላ ነው ፡ ድሃ የሃብታም ጉልበት ነው

ዓሻ በጊዕ ፡ ምስ ተኹላ ዕርክነት
—ሞኝ በግ ፡ ከተኩላ ትጐዳኛለች

ዓሻ ተመሲልካ ፡ ድራሮም ወድኣሎም
—ሞኝ መስለህ ፡ እራታቸውን ጨርስባቸው

ዓሻ ተሞተልካስ ፡ ዳርጋ ጐጆ ዝወፀልካ
—ሞኝ ከሞተልህ ፡ ጐጆ እንደወጣልህ

ዓሻ ፡ ናይ ለባማት መዋሻወሻ
—ሞኝ ፡ የብልጦች መጫወቻ

ዓሻ ናይ ዕለቱ ፡ ለባም ናይ ዓመቱ ይሓስብ
—ሞኝ የእለቱን ፡ ብልጥ የዓመቱን ያስባል

ዓሻ ንመኻሪኡ የሕፍር ፡ ወዲበረኻ አብ ፀድፊ ይሰፍር
—ሞኝ መካሪውን ያሳፍራል ፡ ዝንጀሮ ገደል አፋፍ ላይ ይኖራል

ዓሻ አላማይ ፡ ፈርጊ ሰዲዱ ጣዕዋ ይዓግት
—ሞኝ ሸማኔ ፡ ትልቅ ቡሉኮ ለቆ ጥጃ ይይዛል

ዓሻ አምሕለኒ ክብል ከሎ ፡ ዘይመሓለ ይመስሎ
—ሞኝ አስምለኝ ሲል ፡ ያልማለ ይመስለዋል

ዓሻ ፡ አብ ተዝካር አዲኡ ይለሀአ
—ሞኝ ፡ በናቱ ተስካር ቀን ይጨፍራል

ዓሻ አይመዓድ ፡ ምውት አይፀዓድ
—ሞኝ አይመከር ፡ የሞተ አይታዘዝ

ዓሻ እንተዘይሓፈረ ፡ ዘመድ ዓሻ ይሓፍር
—ሞኝ ባያፍር ፡ የሞኝ ዘመድ ያፍር

ዓሻ ከመይ አሎ ? ዓሻ ዳሓን አሎ ፡ ዘመድ ዓሻ ከፊኡዎ አሎ
—ሞኝ እንደምነው ? ሞኝ ደህና ነው ፡ የሞኝ ዘመድ ከፍቶታል

ዓሻ እንተፈረድካዮ አይፈልጥ ፡ እንተፈረድካሉ አይፈልጥ
—ሞኝ ብትፈርድለትም ፡ ብትፈርድበትም አያውቅም

ዓሻ ከምነጋሪኡ ፡ መጥሓን ከም ወቓሪኡ
—ሞኝ እንደ ነጋሪው ፡ ወፍጮ እንደወቃሪው

ዓሻ ከዕሸወኒ ፃዕዳ ጣፍ ነቒዙ ይብለኒ
—ሞኝ ሊያሞኘኝ ፡ ነጭ ጤፍ ነቀዘ አለኝ

ዓሻ ክዛረብ ፡ ለባም የዳምፅ
—ሞኝ ሲናገር ፡ ብልጥ ያዳምጣል

ዓሻ ፡ ክልተ ሻዕ ይፅረፍ
—ሞኝ ፡ ሁለት ግዜ ይሰደባል

ዓሻ ዘመድ መቃለሲ ፡ ሕማቕ ዘመድ መሐከሲ
—ሞኝ ዘመድ ያቃልላል ፡ ሰነፍ ዘመድ መሸሻ ይሆናል

ዓሻ ዝተኸሎ ፡ ለባም ነይነቅሎ
—ሞኝ የተከለውን ፡ ብልጥ አይነቅለውም

ዓሻ የልቦን ፡ በበይኑ ብልሃቱ
—ሞኝ የለም ፡ ብልሃቱ ለየብቻ ሆኖ ነው እንጂ

ዓሻ ጓና ምስ ዘመድካ አተኻኽለኒ ፡ ዓሻ ዘመድ ምስ ወድኻ አማዓራ ርየኒ
—የባዳ ሞኝ ከዘመድ እኩል አድርገኝ ፡ የዘመድ ሞኝ ከልጅህ እኩል አድርገኝ

ዓሻ ጠሓኒት ፡ ምስ ፈታሊት ተውግዕ
—ሞኝ ፈጪ ፡ ከፈታይ ታወራለች

ዓሻስ ዝብሎ እምበር ፡ ዝብልዎ አይፈልጥን
—ሞኝ የሚለውን እንጂ ፡ የሚሉትን አያውቅም

ዓሻስ ፡ ጥራጥ አድጊ የስሕቕ
—ሞኝ ፡ የአህያ ፈስ ያስቀዋል

ዓሻን መግሻን ፡ መሳንይቲ
—ሞኝና ካገር መውጣት ይስማማሉ

ዓሻዶ መሲሉዎም ብለባመየ ፡ ክልተ ቄልዑ ወሊዶ ደጊም ናበየ
—ሞኝ መሰልኩዋቸው ወይ ብልጥ ነኝ፡ሁለት ልጆች ወልጄ እንግዲህ
የት ልሂድ

ዓሽከር ንጉስ ፡ ልብሱ ጨርቂ ስሙ ወርቂ
—የንጉስ አሽከር ፡ ልብሱ ጨርቅ ስሙ ወርቅ

ዓቐበይዶ እሳለ ፡ ምሳኺ እሳለ
—ዳገቱን ላዝማም ፡ ወይስ ካንቺ ልተዋወቅ

ዓቕሊ ዋጋ በቕሊ ፡ ቡቕሊ ዳርጋ በቕሊ
—ትእግስት የበቅሎ ዋጋ ነው ፡ ብቅል በቅሎን ያህል ነው

ዓቕሚ ዘይብሉ ሕሩጭ ፡ ምስ ንፋስ ይቃለስ
—አቅም የሌለው ዱቄት ፡ ከነፋስ ጋር ይታገላል

ዓበቕ ዘምዕአ ፈጣሪ ፡ መሕከኺ ነይከልአ ዕፍሪ
—እከክ የሰጠ ፈጣሪ ፡ ጥፍር አልነሳም

ዓቢ ምሰ ፡ እንዳ ድኻ ይርከብ
—ትልቅ ቁና ፡ ድሃ ቤት ይገኛል

ዓቢ ብሽበት ፡ ንአሽቶ ብቕለበት
—ትልቅ በሽበት ፡ ትንሽ በቀለበት

ዓቢ ነገር ብምንታይ ይለዓል? ብንእሽቶ
—ትልቅ ነገር በምን ይጀምራል? በትንሽ

ዓቢ ነገር አይግበርን ብዕንዓት ፡ እንበለ ብዕዓት
—ትልቅ ነገር በዕናት አይደረግም ፡ በስራ እንጂ

ዓቢ ዘይብሉ ዓዲ ፡ ንፋስ ዘይብሉ ዓውዲ
—ትልቅ የሌለበት መንደር ፡ ነፋስ የሌለው አውድማ

ዓቢረ እምበር ፡ ሓሽለ እንድየ
—ከስቹ ነው እንጂ ፡ ፍሪምባ እኮ ነኝ

ዓቢዱ ምስ መዘናኡ ፡ ቄልዓ ምስ መሓዛኡ ፡ ነቲ የምዕረሉ ፡ ነቲ የጥዕመሉ
—ትልቅ ከእኩያው ጋር፡ትንሽ ከጓደኛው፡ያንን ያስከብር ያንን ያሳምር

ዓቢይ ፡ ነቢይ
—ትልቅ ፡ ነብይ ነው

ዓቢይ ዕብየቱ ፡ ንኡስ ቤቱ
—ትልቅ ትልቅነቱ ፡ ትንሽ ቤቱ

ዓቢይ ዘይብሉ ዓዲ ፡ ንፋስ ዘይብሉ ዓውዲ ፡ እቱይ ግፍትን እዙይ ድፍን
— ትልቅ የሌለበት መንደር፡ነፋስ የሌለበት አውድማ፡ያኛው ገርበብ ይሂኛው ድፍን

ዓቢይ ዘይብሉ ዓዲ ፡ ገዓት ዘይብሉ ዓውዲ
—ትልቅ የሌለው መንደር ፡ ግንፎ የሌለው አውድማ

ዓቢይ ገዛ ብሑቕ ዘይብሉ ፡ በለ ኽልቢ
—ሊጥ የሌለው ትልቅ ቤት ፡ አለ ውሻ

ዓባይ ሰበይቲ’ዶ ዓሕሊ ትሰብር ፡ እንተመለቋኽ ደኣ እንታይ ትግብር
—ትልቅ ሴት ሸክላ ድስት ትሰብራለች ወይ? ካመለጣት ምን ታድርግ

ዓባይ በጊዕ ፡ ዕያውቲ ሒዛ ትጠፍእ
—ትልቅ በግ ፡ ግልገሎች ይዛ ትጠፋለች

ዓባይ ኦም እንተወደቑት ፡ ምሳውርቲ ይበዝሓ
—ትልቅ ዛፍ ከወደቀ ፡ ምሳር ይበዛበታል

ዓተር ዝበልዐት ከብዲ ፡ ቀድያ ነይትቑዲ
—ሽምብራ የበላች ሆድ ፡ በጅቶ አይበጃትም

ዓንሰባ ምጥፍኡ ኣየሕዝነንን ፡ ደርፊ ዓንሰባ ምጥፍኡ የሕዝነኒ
—አንሰባ መጥፋቱ አያሳዝነኝም ፡ የአንሰባ ዘፈን መጥፋቱ እንጂ

ዓንቋ ፀደቐ ፡ ብሩስ ወደቐ
—አንቋ ፀደቀ ፡ ብሩስ ወደቀ

ዓኂይ እንታይ ይበልዕ? ወረ ፡ ወዲበረኻ እንታይ ይምገብ? ዕረ
—ባላገር ምን ይበላል? ወሬ ፡ ዝንጀሮ ምን ይመገባል ? እሬት

ዓኺይሲ ፥ ሽሮ ብርቁ እንጣጢዕ መረቁ
—ባላገር ፥ ሽሮ ብርቁ ተልባ መረቁ

ዓኽ ቱፍ እናበላ ፥ ቁራዕ ሐምሊ ይውድኣ
—አክ እንትፍ እያሉ ፥ ማሰሮ ሙሉ ኅመን ይጨርሳሉ

ዓወት ብሙያ ፥ ቅድድም ብጉያ
—ድል በሞያ ፥ እሽቅድድም በሩጫ

ዓወት ከም ዕለት ፥ ሙያ ከም ጉያ
—ድል እንደለት ፥ ሞያ እንደ ሩጫ

ዓዋን አይሙት ፥ ምእንቲ ከዓውት
—ሞኝ አይሙት ፥ እንዲያጫውት

ዓው ኢልካ ዘይትበኽየሉ ፥ ሞት ሕዑይ
—ጮክ ብለህ የማታለቅስበት ፥ የእጮኛ ሞት

ዓውደ ዓመት ፥ የጥፍእ ቀለብ ዓመት
—አመት በአል ፥ የአመት ቀለብ ያጠፋል

ዓዘራ ከናፍር አይበፅሕን ነፊሩ ፥ ይበፅሕ ነቢሩ
—የከንፈር ትምክህት አያደርስም ፈጥኖ፥ ይደርሳል ኖሮ

ዓያሹ ፥ አሕዋትዶ ይበኣሱ
—ሞኞች ፥ ወንድማማቹች ይጣላሉ ወይ

ዓይነይ ክነብዕ ፥ ኢደይ ክሕብስ
—አይኔ ሲያለቅስ ፥ እጄ ሲያብስ

ዓይነይ ዝበለ ሰብ ይርእዮ ፥ ከብደይ ዝበለ እዝጊ ይርእዮ
—አይኔን ያለ ሰው ያየዋል ፥ ሆዴን ያለ እግዜር ያየዋል

ዓይኑ ንፍልፀት ፥ ኢዱ ንቕርፀት
—አይኑ ለፍልጠት ፥ እጁ ለቁርጠት

ዓይኑ የንቁሩዎ እሞ ፥ ቅርኒብ ዓይነይ ይብል
—ዓይኑን ሲያጠፉት ፥ ቅንድቤን ይላል

ዓይኒ መንግስቲ ፥ ካብ ዓይኒ ዓራት ይበዝሕ
—የመንግስት አይን ፥ ከአልጋ አይን ይበዛል

ዓይኒ ሰራቒ ደረቕ ፥ መሊሱ ንልቢ ሰብ የድርቕ
—የሌባ አይነ ደረቅ ፥ መልሶ ልብ ያደርቅ

ዓይኒ ቐናእ ፡ ማይ ይምላእ
—የቀናተኛ አይን ፡ ውሃ ይሙላ

ዓይኒ ነብሪ ናብ ጤል ፡ ዓይኒ ጤል ናብ ጠጠም
—የነብር አይን ወደ ፍየል ፡ የፍየል አይን ወደ ቅጠል

ዓይኒ እንተዘይርኢኻሉ ፡ ግምባር እዩ
—አይን ካላየህበት ፡ ግንባር ነው

ዓይኒ ከዳዕ ነባዕ ፡ ከብዲ ተግደርዳሪ በላዒ
—የከዳተኛ አይን አልቃሽ ፡ የተግደርዳሪ ሆድ በሊታ

ዓይኒ ጠላም ፡ ከምስል ይብል ሰለምለም
—የከጂ አይን ፡ ለማስመሰል ይስለመለማል

ዓይኒ ዘይበዓል ዕዳኣን ፀላኢኣን ፡ ንምርኣዩ እትፀልኡ የልቦን
—አይን ባለእዳዋንና ጠላቷን ፡ እንደማየት የምትጠላው የለም

ዓይና ኣብ ሰብ ኢዳ ኣብ መሶብ ፡ ምስዚኣዶ ወዲ ሰብ ይዋሰብ
—ዓይኗ ወደ ሰው እጇ ወደ መሶብ ፡ ከዚች ጋር ይጋባል ወይ ሰው ?

ዓይንስ ፡ ዘይዕማኾ ሓመድ ፡ ዘዕግባ የብላን
—አይን ከእፍኝ አፈር በስተቀር ፡ የሚያጠግባት የለም

ዓይንና ዘይርእዮ ልብና ዘይስሕቶ ፡ ዝገብሩ በዓል ኩስቶ
—እነ እከሌ የሚያደርጉት ዓይናችን አያየው ልባችን አይስተው

ዓይንኹም ሓንቲ ግራትኩም ርሕቐቲ ፡ ህም እንተብሉኹም መዋቲ
—አይንዎ አንድ እርሻዎ ሩቅ ፡ አንዴ ቢልዎት ሟች

ዓይንኹም ጓህሪ ፡ ልብኹም ባሕሪ
—አይንዎ ፍም ፡ ልብዎ ባህር

ዓይንኻን ዓድኻን ፡ ኣይምኖን
—አይንህና አገርህ ፡ አይጠገብም

ዓደይ ሌላ ፡ ሓፀረይ ገሊላ
—አገሬ ሌላ ፡ አጥሬ ገሊላ

ዓደይ ዝበለ ዓገጅን ፡ ዓዲኹዶ በረድ ዓዲ ገበረ
—አገሬ ያለ አጋዘን ፡ በረዶማውን ዓዲኩዶ አገር አደረገ

ዓደይ ገሊላ ፡ ፀብሐይ ገይላ
—አገሬ ገሊላ ፡ ወጤ ጨው

ዓደይ ገምገም ፡ ዘርአይ ስገም ፡ ዕዝር እንተበልኩ ዕዝር
—አገሬ ዳር ፡ ምርቴ ገብስ ፡ እልም ካልኩ እልም ነው

ዓዱ ክዝመት ፡ ዓይኑ ዝዕመት
—አገሩ ሲዘረፍ ፡ ዓይኑ የሚጨፈን

ዓዲ ላቕማ ፡ ትዋጋእ ክም ዓቕማ
—እንደ አቅሟ ፡ ትዋጋለች አዲ ላቅማ

ዓዲ ምስ ሰመረ ንህቢ ፡ ምስ መዓረ ይሃብካ እምበረ
—አገር ሲተባበር ፡ ንብ ማር ሲሰራ ይስጥህ

ዓዲ ብሓፈሳ ፡ ማይ ብጋሳ
—አገር በአፈሳ ፡ ውሃ በገሳ

ዓዲ ብስሙሩ ፡ እኽሊ ብጥሙሩ
—አገር እንደተባበረ ፡ እህል እንደታረሰ

ዓዲ ብስምዕታ ፡ አድጊ ብእንጉታ
አገር በስሞታ ፡ አህያ በጭነት

ዓዲ ነልምዕ ተዓሻሺና ፡ ዓዲ አይነጥፍእ ተዋራዚና
—አገር እናልማ እየተሞኘን ፡ አገር አናጥፋ ተኩራርተን

ዓዲ ኹሎም እቶ እሞ ፡ ሓው ኩሎም ክትከውን
—ሁሉም አገር ግባና ፡ የሁሉም ወንድም እንድትሆን

ዓዲ ዘይብሉ ፡ ዓውዲ የብሉን
—አገር የሌለው ፡ አውድማ የለው

ዓዲ ዝበልዎ በረኻ ፡ ዱባ ዝበልዎ ሸሎኻ
—አገር ያሉት በረሃ ፡ ዱባ ያሉት ቅል

ዓዲ ዝበልኩኻ በረኻ ፡ ዱባ ዝበልኩኻ ሸሎኻ ዘይበልኩኻ ፈረኻ
—አገር ያልኩህ በረሃ ፡ ዱባ ያልኩህ ቅል ፡ ያላልኩህን አፈራህ

ዓድና ሐደ ይኹን ፡ ደቅና ብሓደ አይነሳሕቆም
—አገራችን አንድ ይሁን ፡ ልጆቻችን ባንድ አናጫውታቸው

ዓድን ሜዳን ፡ ብሓንሳብ አይእኩብን
—አገርና ሜዳ ፡ በአንድ አይሰበሰቡም

ዓድን ዓውድን ፡ መኽደን የብሉን
—አገርና አውድማ ፡ መክደኛ የለው

ዓድን ይሕባእ ፡ ከበሮን ይሀረም
—ህዝብ ይደበቃል ፡ ከበሮ ይመታል

ዓድኻ ፡ ዓውድኻ
—አገርህ ፡ አውድማህ

ዓድኻ ክትምርቕ ፡ ዓድማትካ ግሽ
—አገርህን እንድትመርቅ ፡ ባዳ አገር ሂድ

ዓድዋ ፡ ብሓዳር እንዳማተን ይአርጋ
—አድዋ ፡ በሰው ትዳር ያረጃሉ

ዓድዋስ ፡ ንማይ ጓጓ ይዓጥራለን
—ዓድዋዎች ማይ ጓጓዎችን ይመግደቁባቸዋል

ዓገብ ዘይብል ጐይታኡ ፡ ዓገብ ክረክብ ምስኡ
—ጌታውን ተው የማይል ፡ ችግር ያጋጥመዋል

ዓገብ ዘብል ንጐይታኡ ፡ ዓገብ ከይረክብ ምሳኡ
—ለጌታው ተው የሚል ፡ ችግር እንዳይገጥመው

ዓጣሪት ከም ሊጋስ ፡ ኣብ ወሰን መንገዲ ትፀሙቕ
—አጣሪ እንደ ሊጋስ ፡ መንገድ ዳር ትጠምቃለች

ዓፃ ዚዕምፅፃ ፡ ይተዓምፀፃ
—ገብስን የሚቀጥፉ ፡ ይቀጠፉ

ዓዕመይ ለምሊሙ ፡ ስጋይ ደኺሙ
—አጥንቴ ለምልሞ ፡ ስጋየ ደክሞ

ዓዕሚ ዝሰመየ ስጋ ድራኩ ፡ ደም ዝሰመየ ሙናት ድራኩ
—ዝምድና የቆጠረ ስጋ ራቱ ፡ ደም የጠራ ጦር ራቱ

ዓዕማ ፀሊኣ ፡ መውስቦኣ ትኣምን
—ዘሯን ጠልታ ፡ በጋብቻ ታምናለች

ዓዕምኻ ኣይተቐልል ከይትምለስ ኣብ ዕንክሊል
—ዘርህን አታቅልል ፡ ተመልሰህ እንዳትንከራተት

ዓዕምኻ ኣይተቐልል ፡ ኣብ ትሕቲ ቆልቋል ኣይተዕልል
—ዘርህን አታቅልል ፡ ቁልቋል ስር አትጠለል

ዕለት ዘየብልዕ ፡ ዓመት የፃልእ
—ለእለት የማያበላ ፡ አመት ያጣላ

ዕለት ዘይከልኣ ፡ ዓመት የኸልኣ
—ለእለት ያልከለከሉ ፡ አመት አስከለከሉ

ዕሉል ቁንጪ ፡ ሓሰር ፡ ተጐልቢቡ ሓዊ ይስሕን
—ቀበጥ ቁንጫ ፡ ሳር ተሸፍኖ እሳት ይሞቃል

ዕሉል ውሽማ ፡ ደርሆ ነቆ ይምህለል
—ቀበጥ ውሽማ ፡ ዶሮ ሲጮህ ይማለላል

ዕሉል ዓፀ ፡ ዓዲማቱ ከይዱ ይሕፀ
—ቀበጥ ጉንዳን ፡ ሰው አገር ሄዶ ያጫል

ዕሉም ጐይታይ ፡ መሰነይታይ
—ጀግና ጌታየ ፡ ሸኚየ

ዕላል ከንዲ በዓል ሻራኻ ፡ ምስክር ክንዲ ነፍስኻ
—ወሬ ለጓደኛህ ፡ ምስክር ለነፍስህ

ዕላል ፍርቂ ምሳሕ ፡ ጃህራ ፍርቂ ሓይሊ
—ወሬ ግማሽ ምሳ ፡ ጉራ ግማሽ ሃይል

ዕላማ ፡ መውደይ ጋማ
—አላማ ፡ ያስለብሳል ጋማ

ዕላማኻ ፡ አብ ቅድሜኻ
—አላማህ እፊትህ

ዕምሳን ናይ አቦኻ ፡ ንዓኻ አይጉሰኻ
—ያባትህ ቁምጥና ፡ አይለፍብህ

ዕምሩ ዝሓፀረ ማሕስእ ፡ አብ ወኻርያ ኢድ ይነስእ
—እድሜው ያጠረ ግልገል ፡ ቀበሮ ጋ ሄዶ እጅ ይነሳል

ዕምሩ ዝሓፀረ በጊዕ ፡ አብ እንዳ ተኹላ የውግዕ
—እድሜው ያጠረ በግ ፡ ተኩላ ቤት ሄዶ ያወጋል

ዕምሩ ዝበፅሐ ማሕስእ ፡ አብ እንዳ ወኻርያ ይስዕስዕ
—መሞት የፈለገ ግልገል ፡ ቀበሮ ቤት ሄዶ ይጨፍራል

ዕምባባ ፅጌረዳ ፡ እሾኽ ከይተወጋእካ አይርከብን
—ፅጌረዳ አበባ ፡ እሾህ ሳትወጋ አይገኝም

ዕረ ብላዕ ፡ ክትስራዕ
—ሬት ብላ ፡ እንድትተች

ዕረ ዘይጠዓመ ፡ መቐረት መዓር አይፈልጥን
—ሬት ያልቀመሰ ፡ የማርን ጣፋጭነት አያቅም

ዕሩቕ አይምድር ፡ ቆራይ አይስድር
—የተራቆተ አይፎክር ፡ ቆማጣ አይሰነዝር

ዕርቂ ይገብሩ ከም ብሓቂ ፡ እንቅዓ ይሰምዩ መደለሃቂ
—እንደ ሃቀኛ እርቅ ያደርጋሉ ፡ ነገር ለማበላሸት ቁና እህል ይላሉ

ዕርቂ ደም መድረቂ ፡ ባእሲ ደም መተርአሲ
—እርቅ ደም መድረቅያ ፡ ጥል ደም ማፍሰሻ

ዕርቂ ግራይ ፡ ንጉስ አየፍርሶን
—የግራኝ እርቅ ፡ ንጉስ አያፈርሰውም

ዕርቅን ስንቅን ፡ ካብ ዓድኻ ከይነቐልካ ይፅላእ
—እርቅና ስንቅ ፡ ካገርህ ሳትነሳ ይጠላል

ዕሽነት ፡ ማዕረ ቁመት
—ሞኝነት ፡ በቁመት ልክ

ዕሽነት ዓዲ ባቕላ ፡ መጥሓን ሓዲገን ሞጎአን ይወቕራ
—የአዲባቅላ ሞኝነት ፡ ወፍጮአቸውን ትተው ምጣዳቸውን ይወቅራሉ

ዕቡይ ኮላሲ ፡ ምኩሕ ደራሲ
—ትእቢተኛ ጐራሽ ፡ ትምክህት ደራሽ

ዕቡይን ዘመናይን ፡ ናይ ልቡ ይዛረብ
—ትእቢተኛና ዘመናይ ፡ የልቡን ይናገራል

ዕቡድ መገላገሊ ፡ ጉራደ መቐበሊ
—እብድ ገላጋይ ፡ ጐራዴ ያቀብላል

ዕቡድ እንተጨመተ ፡ ክሳብ ፍርቂ መዓልቲ
—እብድ ቢጨምት ፡ ለግማሽ ቀን

ዕባራ ክበልዑ ፡ ስቡሕ የንቀላውጡ
—ጉፋያ ሲበሉ ፡ የሰባ ይቀላውጡ

ዕባራ ይግመ ፡ ሰብ ይሕመ
—ከሲታ ይሰበራል ፡ ሰው ይታማል

ዕብራን ሐርማዝን ፡ ድኽነት ሃብታምን አይፍለጥን
—የዝሆን ክሳትና የሃብታም ድህነት ፡ አይታወቅም

ዕብራን ከብቲ ፡ ህጥራን ነኽልብቲ
—የከብት ክሳት ፡ ለውሾች ውፍረት

ዕብድና ከብዲ ፡ የስሕቕ ብግዲ
—የሆድ እብደት ፡ ያስቃል በግድ

ዕነ መደኾሚ ፡ ማይ ቢሑቕ መባኹሚ
—እበት ለፍግ ፡ እርሾ ለማቡኪያ

ዕንቅፍቲ እንታይ አምዕአካ? ዐላም ፡ ነገር እንታይ አምዕአካ? ደላም
—እንቅፋት ምን አመጣህ? ጨለማ ፡ ነገር ምን አመጣህ? ችግር

ዕንዳይ ናብ እኖኡ ፡ ማይ ናብ ሩባኡ
—ህፃን ወደ እናቱ ፡ ውሃ ወደ ወንዙ

ዕንፀይቲ ቁራዕንርእሱ ፡ ኣይድሕን ንሰብ አየድሕን
—የእንጨት ምንቸት ፡ ራሱ አይድን ሰው አያድን

ዕንፀይቲ እንተወደቐ ናብ ጉንዱ ፡ ሰብ እንተሸገሮ ናብ ዘመዱ
—እንጨት ቢወድቅ ከግንዱ ፡ ሰው ቢቸገር ከዘመዱ

ዕንፀይቲ እንተዘይከሊእካዮ ፡ ሓዊ አይጠፍእን
—እንጨት ካልነሱት ፡ እሳት አይጠፋም

ዕንፀይቲ እንተፀረብካዮ ይቐጥን ፡ ሰብ እንተበለፅካዮ የዕጠንጥን
—እንጨት ከጠረብከው ይቀጥናል ፡ ሰው ከበለጥከው ይብሰከሰካል

ዕውር ምስ መራሒኡ ፡ ዓሻ ምስ መዓዲኡ ይበአስ
—እውር ከመሪው ፡ ሞኝ ከመካሪው ይጣላል

ዕውር እንታይ ይደሊ? ደሓን
—እውር ምን ይፈልጋል? ሰላም

ዕውር ብዘንጉ ፡ ነግዲ ብወርቁ ይኣቱ
—እውር በዘንጉ ፡ ንግድ በወርቁ ይገባል

ዕውር ፡ ንነገር ይስውር
—እውር ፡ ነገርን ይሰውር

ዕውር ንዕውር ምስ ዝኽተል ፡ ተታሓሒዞም ገደል
—እውር እውርን ቢከተል ፡ ተያይዘው ገደል

ዕውር ንዕውር እንተተተሓሓዙ አብ ገደል
—እውር ለእውር ቢያያዙ ፡ ወደ ገደል

ዕውር አይሓፍር ፡ ፈራህ አይደፍር
—እውር አያፍር ፡ ፈሪ አይደፍር

ዕውር አድግን ፡ ሓፋር ካህንን አይከውንን
—እውር አህያና አይነ አፋር ካህን አይሆንም

ዕውር እንታይ ይደሊ? ብርሃን ፤ ነጋዳይ እንታይ ይደሊ? ደሓን
—እውር ምን ይፈልጋል? ብርሃን ፤ ነጋዴ ምን ይፈልጋል? ሰላም

ዕውር ክሽፍት ፡ እንዳሞጎጎ ይሓድር
—እውር ቢሸፍት ፡ ማድቤት ያድራል

ዕውር ፍርዲ ዝፈርድ ፡ ዕውር ይወልድ
—እውር ቢፈርዱ ፡ እውር ይወልዱ

ዕውር ከቕበጥብጥ ፡ ምርኩሱ ደርብዩ አብ ምድላይ ይአቱ
—እውር ሲቀናጣ ፡ ምርኩዙን ጥሎ ፍለጋ ይገባል

ዕውርቲ ፡ መጠመቲአ ትኳሓል
—እውር የባሰ እንድትታይ ትኳላለች

ዕዮ ፡ ምስ ወዮ
—ስራ ፡ ከጩኸት ጋር

ዕዳ ንቤት ፡ ምስጢር ንጮረቤት
—እዳ ለቤት ፡ ምስጢር ለጮረቤት

ዕዳ ኣለኒ አይትበል እዝጊ ዘውዕአ ፡ ዕዳ የብለይን አይትበል እዝጊ ዘምዕአ
—እዳ አለኝ አትበል እግዚአብሄር የሚያወጣው ፡ እዳ የለኝም አትበል እግዚአብሄር የሚያመጣው

ዕዳ ወላዲ ንውሉድ ፡ ርስሓት አፍንጫ ንኢድ
—የወላጅ እዳ ለልጅ ፡ ያፍንጫ እድፍ ለእጅ

ዕዳ ዘይብሉ ቄልዓ ይኸድን ፡ ውራይ ዘይብሉ ጠበቕ ይሃድን
—እዳ የሌለው ልጅ ያለብሳል ፡ ስራ የሌለው እንሽላሊት ያድናል

ዕዳኡ ዝኸተተ ፡ ካብ ጐይታኡ ዝተሰናበተ
—እዳውን የጨረሰ ፡ ከጌታው የተሰናበተ

ዕዳጋ ንዘርፈደ ፡ ቤተክርስቲያን ዝማለደ
—ገበያ ላረፈደ ፡ ቤተክርስቲያን ለማለደ

ዕዳጋኻ ዝህበካ ፡ አዴኻ ነይትበካ
—ገበያ የሚሰጥህን ፡ እናትህ አትሰጥህም

ዕድል ዘይብላ ጎርዞ ፡ ናብ ኩሕሲ ትገዮ
—እድል የሌላት ኮረዳ ፡ ወደ ኩል ትሮጣለች

ዕድል ይለግስ ፡ መርገም የልግስ
—እድል ይለግስ ፡ እርግማን ዘወር ይበል

ዕድል ይለግስ ፡ አይትለግስ ካብ ግምባር እዩ
—እድል ይለግስ ፡ አትለግስ ከግንባር ነው

ዕድመ ንንስሓ ፡ መዋእል ንፍስሓ
—እድሜ ለንስሃ ፡ ዘመን ለፍስሓ

ዕድመን መስትያትን አይዕገብን
—እድሜና መስተዋት ፡ አይጠገብም

ዕድመን ቀረንጮን ፡ እናተበጣጠሰ ይውዳእ
—እድሜና ቁርንጮ ፡ እየተበጣጠሰ ያልቃል

ዕድሚአን ዘይፈለጣስ ፡ ዕድመ ክዳነን
—እድሜያቸውን ሳያውቁ ፡ የልብሳቸውን እድሜ ያውቁ

ዕደሚአ ዝበዕሐ በጊዕ ፡ ጭራ ወኻርያ ትጨኑ
—ሞትዋ የደረሰ በግ ፡ የቀበሮ ጭራ ታሸታለች

ዕጥራንያ እንዳዓቀይቲ ፡ ማይ ውዒለን ንዕንጨይቲ
—የወታደር ቤት ቅሌት ፡ ወንዝ ውለው ወደ እንጨት ለቀማ

ዕጫ ይዓርቕ ፡ እምበር አይፈርድን
—እጣ ያስታርቃል ፤ እንጂ አይፈርድም

ዕፋን ፡ እናሓረረ ይስሕቕ
—በቆሎ ፡ እያረረ ይስቃል

ዕፋን ከም ሰብኣይ ይጭሕም ፡ ከምቈልዓ ይሕዘል
—በቆሎ እንደ ወንድ ዒም ያወጣል ፡ እንደ ልጅ ይታዘላል

ዘ

ዘህርም እንተልዩኒስ ፡ ቀቀሊዕካ ረአየኒ
—የምመታበት ካለኝ ፡ አገላብጠህ እየኝ

ዘለዎ ከምዝብለዓሉ ፡ ዘይብሉ ከምዝካወነሉ
—ያለው እንደሚበላለት ፡ የሌለው እንደሚብቃቃለት

ዘለዎ ይሃብካ ፡ ዝሰምዐ ይንገርካ ፡ ባህ ክብለካ
—ያለው ይስጥህ ፡ የሰማ ይንገርህ ፡ ደስ እንዲልህ

ዘለዎ ይምዘገ ፡ ዘይብሉ ይፍዘገ
—ያለው ይምዘገ ፡ የሌለው ይፍዘገ

ዘላሊት ብርኪ ፡ ዓይኒ ባይታ አላታ
—ሯጭ ጉልበት ፡ የመሬት አይን አላት

ዘላ ርእሲ ፡ እተአስሮ ጋማ ነይትስእን
—በህይወት ያለች ራስ ፡ የምታስረው ሻሽ አታጣም

ዘልቅሰሉ ዝሰአነ ፡ አልቂሱ ሞተ
—የሚያለቅስለት ያጣ፡ አልቅሶ ሞተ

ዘሎ ዘይሓልፍ ይመስሎ ፡ ዝሓለፈ ዘይነበረ ይመስሎ
—ያለ የማያልፍ ይመስለዋል ፡ ያለፈ ያልነበረ ይመስለዋል

ዘሎ ዘይመውት ይመስል ፡ ዝሞተ ዘይነበረ ይመስል
—ያለ የማይሞት ይመስላል ፡ የሞተ ያልነበረ ይመስላል

ዘሎ ይበዝሕ ፡ ትብል መጥሓን ቀውሚ
—የቀረው ይበዛል ፡ ትላለች የመከር ወፍጮ

ዘሎ ግበር ፡ ዝሞተ ቅበር ፡ ኣይትበል ሸገርገር
—ያለውን አድርግ ፡ የሞተውን ቅበር አትቸገር

ዘሎስ ፡ ብዙሕ ደኣ ይሰምዕ
—ያለ ፡ ብዙ ነገር ይሰማል

ዘሎካ ተወከፍ ፡ ኣይትበል ሃልከፍከፍ
—ያለህን አቅርብ ፡ አትቅለብለብ

ዘሕምቐካ ፡ ከም ጨው የሕቅቐካ ፡ ከም ጣፍ የድቅቐኻ
—የሚያሸንፍህ ፡ እንደ ጨው ያሟሟሃል ፡ ጤፍን ያህል ያደቅሃል

ዘሕርር ብማንካ ፡ ዝዘሓለ ብኢድካ
—የሚያቃጥል በማንኪያ ፡ የቀዘቀዘ በእጅህ

ዘመራ አረጊትን ፡ ደመና ብጉሓትን አይትእመን
—የሽማግሌ ራከራና ፡ የማለዳ ዳመና አትመን

ዘመነ ግርምቢጥ ፡ ማይ ንዓቐብ
—ዘመነ ግርምቢጥ ፡ ውሃ ወደ ላይ

ዘመኑ ዘመን ቁስሊ ፡ ወዮ አነ ሓንካስ ዘይከአሊ
—ዘመኑ የቁስል ዘመን ነው ፡ እኔም የማልችል አንካሳ ነኝ

ዘመኑ ዝሃቦ ሓምሓም ፡ ንእምኒ ሓደጋ ይወድቆ
—ዘመን የሰጠው ቅል ፡ ድንጋይ ላይ አደጋ ይጥላል

ዘመኑ ዝሃቦ ሽክናስ ፡ እምኒ ይሰብር
—ዘመን የሰጠው ሽክና ፡ ድንጋይ ይሰብራል

ዘመን ከም ንጉሱ ፡ ዓውዲ ከም ንፋሱ
—ዘመን እንደ ንጉሱ ፡ አውድማ እንደ ነፋሱ

ዘመን ክሓምቕ ፡ ወዲ ጭዋ ዋጣ ኮነ
—ዘመን ሲከፋ ፡ የጨዋ ልጅ አዝማሪ ሆነ

ዘመንያ ዘምፀአስ ፡ ዘመን የውፅአ
—ዘመን ያመጣው ፡ ዘመን ያወጣው

ዘመን ዚወልዶን ንጉስ ዝፈርዶን ፡ አይፈልጥን
—ዘመን የሚወልደውና ንጉስ የሚፈርደው ፡ አይታወቅም

ዘመን ድባስ ፡ እምኒ ይሰብር
—የዱባ ዘመን ፡ ድንጋይ ይሰብራል

ዘመን ገበል ፡ ዝሃቡኻ ተቐበል
—በዘንዶ ዘመን ፡ የሰጡህን ተቀበል

ዘመን ግርምቢጥ ፡ ወኻርያ ትሃድም ካብ ወጠጦ ፡ ሓዊ ይሃድም ካብ ቅሚጦ
—የተገላቢጦሽ ዘመን ፡ ቀበሮ ከወጠጤ ትሸሻለች እሳት ከክምር ይሸሻል

ዘመዱ ዝሓሚ ፡ ንባዕሉ ይገሚ
—ዘመዱን የሚያማ ፡ ራሱ ተግማማ

ዘመድ ተዘይደገፈካስ ፥ የኽርዐካ
—ዘመድ ባይረዳህም፥ ያኮራሀል

ዘመድ ናብ ዘመዱ ፥ አድጊ ናብ ሐመዱ
—ዘመድ ወደ ዘመዱ ፥ አህያ ወደ አመዱ

ዘመድ ንዘመዱ ፥ አይጭክንን ኩብዱ
—ዘመድ በዘመዱ ፥ አይጨክንም ሆዱ

ዘመድ ንዘመድ እንተዝረዳዳእ ፥ መንከ ክጉዳእ
—ዘመድ ለዘመድ ቢረዳዳ ፥ ማንስ ይጐዳ

ዘመድ ዝሰአኑ ፥ አዝማድ ሰበይቲ አዝማድ ይገብሩ
—ዘመድ ያጡ ፥ የሚስትን ዘመዶች ዘመድ ያደርጋሉ

ዘመድ ዝወግአሉ ኵናት ፥ መድረቡ አይልቀቕን
—ዘመድ የወጉበትን ጦር ፥ ጅንፎውን አይለቀቅም

ዘመድን ሓውን ፥ ብርሑቕ የምውቕ
—ዘመድና እሳት በሩቁ ያሞቃል

ዘመድን መድሃኒትን ፥ ምስ ጨነቕካ ይድለ
—ዘመድና መድሃኒት ፥ ሲጨንቅህ ይፈለጋል

ዘመድን ዋንጫን ፥ እናነብዐ እንተመፀእዩ
—ዘመድና ዋንጫ ፥ እያነባ ሲመጣ ነው

ዘማቲ አብ ዓዲ ፥ ኽታሪ አብ መንገዲ
—ዘራፊ በመንደር ፥ ሽፍታ በመንገድ

ዘማት አሓኻ ፥ አይትርአዮ ንዓይንኻ
—ከብትህን የዘረፈ ፥ በአይንህ አትየው

ዘማይ ህበይ ፥ ስጋ ሒዝኩም ናበይ በለት ወኻርያ
—አማቼ ዝንጀሮ ፥ ስጋ ይዘው ወዴት? አለች ቀበሮ

ዘማይ ማይ ክብሉ ሞይቶምስ ፥ ድግማ አጐስማይ
—አማቼ ውሃ እያሉ ሞተው ፥ የእህቴ ልጅ ተደገመ

ዘምፀአቶ ፥ ባዕላ ሰበረቶ
—ያመጣችውን ፥ ራሷ ሰበረችው

ዘረባ ሃላይ መበላይ ፥ ዘረባ ለባም ቀላይ
—የሞኝ ንግግር ችፈ ፥ የልባም ንግግር ባህር

ዘረባ ለባም ካብ ምስማዕ ፤ ኮኽብ ሰማይ ምሓዝ ምተኻእለ
—የልባም ንግግር ቢሰማ ፥ የሰማይ ኮከብ መያዝ ይቻል ነበር

ዘረባ ሓደ ሰሚዕካ ኣይትፍረድ ፥ ውራይ ዘይብልካ ዕዳጋ ኣይትውረድ
—የአንድ ሰው ንግግር ሰምተህ ኣትፍረድ ፥ ጉዳይ ከሌለህ ገበያ ኣትሂድ

ዘረባ ሓደ ትሕቲ ምድሪ ፥ ዘረባ ክልተ ልዕሊ ምድሪ ፥ ዘረባ ስለስተ ዘርኢ ምድሪ
—የአንድ ሰው ንግግር ከመሬት በታች ፥ የሁለት ሰው ንግግር ከመሬት በላይ ፥ የሶስት ሰው ንግግር የምድር ዘር

ዘረባ መላኺ ፥ ጉርዲ የብሉን
—ያሸናፊ ንግግር ፥ ግርድ የለውም

ዘረባ መንግስቲ ፥ ብትዕግስቲ
—የመንግስት ንግግር ፥ በትእግስት

ዘረባ ሰበይትኻ ፥ ፍርቁ ስምዓዮ ፍርቁ ኣይትስመዓዮ
—የሚስትህን ንግግር ፥ ግማሹን ስማው ግማሹን ኣትስማው

ዘረባ ቂልዓ ሰበይቲ
—የሴትና የልጅ ነገር

ዘረባ በዓለገ ኣብ ኣፍደገ ፥ ዘረባ ኣዳም ሓመደ ግዳም
—የባለጌ ንግግር በደጃፍ ፥ የአዳም ንግግር እልቆ መሳፍርት

ዘረባ ብምሳሌ ፥ መዝሙር ብሃሌ
—ነገር በምሳሌ ፥ መዝሙር በሃሌ

ዘረባ ብደመና ፥ ፀሎት ብዕሞና
—ነገር በዳመና ፥ ፀሎት በጥሞና

ዘረባ ብጫይካን ፥ ኣተሓልባ ገመልን ፤ ብደወደው
—የባለ እንጀራህ ንግግርና ግመልን ማለብ ፤ በቁም ነው

ዘረባ ተሰማሚዕካ ፥ ስዋ ተፀዋዊዕካ
—ነገር ተስማምተህ ፥ ጠላ ተጠራርተህ

ዘረባ ተሰማሚዕካ ፥ እንጌራ ኣኽምሲዕካ
—ነገር ተስማምተህ ፥ እንጀራ አላምጠህ

ዘረባ ንዕልትን ፥ ሕማም ኩርምትን ፥ ዘይፈተነ ይፈትን
—የባል እህት ንግግርና ፥ የጥርስ በሽታ ያልሞከረ ይሞክረው

ዘረባ አማላሊስካ ፣ ዓውዲ ደጋጊምካ ዚኣቱ አይተኣቶ
—ንግግር መላልሰህ፣አውድማ ደጋግመህ የሚገኘው ማግኘት አይበለው

ዘረባ አብ ፊቱ ፣ ሐሪጭ አብ መንፊቱ
—ንግግር ከፊቱ ፣ ዱቄት በወንፊቱ

ዘረባ እንተበዝሐ አይከውን ስልጣን ፣ በርበረ እንተበዝሐ አይከውን ዕጣን
—ንግግር ቢበዛ አይሆንም ስልጣን ፣ በርበሬ ቢበዛ አይሆንም እጣን

ዘረባ እንታይ የምዕአ ምምልላስ፣መኣዲ እንታይ ይውድአ ምኩልላስ
—ንግግር ምን ያመጣዋል? ምልልስ፣ገበታ ምን ይጨርሰዋል?መጐራረስ

ዘረባ ኩሉ ለመዶ በዝሐ ፣ ነዊት ኩሉ ነደሎ ገፍሐ
—ንግግር ሁሉም ለመደው በዛ ፣ ሞፈር ሁሉም ነደለው ሰፋ

ዘረባ ክትለምዳ ፣ እሂን ልመዳ
—ንግግር ለመልመድ ፤ እህ ልመድ

ዘረባ ወራዙት ቀላይ እዩ ፣ አየሕምብስን
—የአዋቂዎች ንግግር ባህር ነው ፣ ግን አያስዋኝም

ዘረባ ዋዛሲ ፣ ደሓን ክመስል ይጐድእ
—የዋዛ ንግግር ፣ ደህና ሲመስል ይጐዳል

ዘረባ ዓሻ ቆጠምጠም ፣ አይእረ አይቁርጠም
—የሞኝ ንግግር ቅብጥርጥር ፣ አይለቀም አይቆረጠም

ዘረባ ዓሻ ፣ ካብ ሕፍጭ ስርናይ ይጥቅው
—የሞኝ ንግግር ፣ ከስንዴ ዱቄት ይበልጣል

ዘረባ ዓሻን ፣ ዕርፊ ማሕረሻን ሕልፍ ክትብል ይጐድእ
—የሞኝ ንግግርና የማረሻ እርፍ ፤ እልፍ ስትል ይጐዳል

ዘረባ ዓቢ ቁምነገርዩ ዝሰምዖ የብሉን ፣ ማይ ነሐሰንከ ዕሩይ እዩ ዝሰትዮ የብሉን
—ያሸማግሌ ንግግር ቁምነገር ነው የሚሰማው የለ ፣ የነሃሴ ዝናም ንፁህ ነው የሚጠጣው የለ

ዘረባ ዘረባ የምዕእ ፣ ዱግሪ ሓመድ የውዕእ
—ንግግርን ንግግር ያመጣ ፣ አፈርን ድግር ያወጣ

ዘረባ ዝሰአኑ ወራዙት ፣ ሕዙኒ ሕዙኒ ይብሉ
—ንግግር ያጡ አዋቂዎች ፤ ያዙኝ ያዙኝ ይላሉ

ዘረባ ገምጃዕ ፡ ክንዲ ግዛዕ
—የገልጃጃ አነጋገር ፤ አንድስ ያህላል

ዘረባን መሸላን ፡ ከካብ ክሳዱ ምጉማዱ
—ንግግርና ማሸላ ፡ ካንገት ካንገቱ መቁረጡ

ዘረባን ምስላን ፡ አብ ክሳድ
—ንግግርና ምሳሌ ፤ ካንገቱ

ዘረባን ሩባ ሩባን አይውዳእን
—ንግግርና ወንዛ ወንዝ አያልቅም

ዘረባን ሰአን ስቕ ፡ ሓሪጭን ሰአን ውስኽ
—ነገር ዝም ካለ ማለት ፡ ዱቄት ካለ መጨመር

ዘረባን አስተውዒልካ ፡ እንጌራን አኾምሲዕካ
—ንግግርን አስተውለህ ፡ እንጀራን አሳምጠህ

ዘራጊት ማይ ዘላተን አሓ ፡ ዕሩይ ማይ አይሰትያን
—በጥባጭ ባለበት ከብት ፡ ንፁህ ውሃ አይጠጡም

ዘርአይዎ ፡ ዘርአይ ስሙ
—ያሳዩት ፡ ዘርአይ ነው ስሙ

ዘርኡ ናተይ ፡ መሬቱ መሬተይ
—ዘሩ የራሴ ፡ መሬቱም መሬቴ

ዘርኢ በዝሐ ፡ ካራ በልሐ
—ዘር በዛ ፡ ቢላ ሰላ

ዘርኢ ክትልቃሕ ዝወፀት ፡ እኽሊ ክስውት መፀት
—ዘር ለመበደር ሄዳ ፡ እህል ሲያሸት መጣች

ዘርከበት ፡ ዓርቢ ትቑነን
—የተመቻት ፡ አርብ ፀጉሯን ትሰራለች

ዘርከበት ጋሻስ ፡ ንበዓል ቤት ተኾልስ
—ቀበጥ እንግዳ ፡ ለባለቤቱ ታጉርሳለች

ዘቕበጥበጠ ከልቢ ፡ መዓር የልምዕ ስጋ ይአቢ
—የቀበጠ ውሻ ፡ ማር ይልሳል ፤ ስጋ አልበላም ይላል

ዘብላዕካዮ ክዕግበልካ ፡ ዝወቓዕካዮ ክስምብረልካ
—ያበላኸው እንዲጠግብልህ ፡ የመታኸው ሰንበር እንዲያወጣልህ

ዘንጊ ተተኸለ ፡ ልቢ ተኸፍለ
—ዘንግ ተተከለ ፡ ልብ ተከፈለ

ዘንጋዳን ወተሃደርን ፡ ብፅብሓት ይረአ
—ዘንጋዳና ወታደር ፡ በማለዳ ይታያል

ዘእተወኪስ ይፈትሓኪ ፤ ወይልኡ ዝወለደኪ
--ያገባኸስ ይፈታኻል ፡ ይብላኝ ለወለደሽ

ዘእዊ ክረድእዎ ፡ ዘሰምዕ ክስምዕዎ
—የሚጮህ እንዲረዱት ፡ የሚያሰማ እንዲሰሙት

ዘኸበርዎ ድሙ ፡ ሃብተማርያም ስሙ
—ያከበሩት ድመት ፡ ሃብተማርያም ነው ስሙ

ዘኽታም ምስ ሓለፈሉ ፡ ይማሳሰል ምስ ኩሉ
—የሙት ልጅ ሲያልፍለት ፡ ከሁሉም ጋር ይመሳሰላል

ዘዋሪት እግሪ ፡ እንዳ ተመነ ዕንቅርቢት ተእቱ
—ዘዋሪ እግር ፤ እባብና ጊንጥ ጉድጓድ ውስጥ ታስገባለች

ዘዋሪት እግሪ ፡ ዓይኒ ባይታ ትረኽባ
—ዘዋሪ እግር ፤ ዓይነ ምድር ትረግጣለች

ዘዕበኽዎ ከልቢ ነኽሰኒ ፡ ዘንደድክዎ ሓዊ አንደደኒ
—ያሳደግኩት ውሻ ነከሰኝ ፡ ያነደድኩት እሳት አቃጠለኝ

ዘዛቐነ ሰይጣን ፡ ከይቀሰስ አይተርፍን
—ያዳቆነ ሰይጣን ፡ ሳያቀስ አይቀርም

ዘየለቅሕ ቀታሊ ፡ ዘይመልስ ከታሪ
—የማያበድር ገዳይ ፡ የማይመልስ ዘራፊ

ዘየለቅሕ ቀታል ነፍሲ ፡ ዘይመልስ መጠዓሲ
—የማያበድር ነፍሰ ገዳይ ፡ የማይመልስ ያስቆጫል

ዘየልዓለካ ምልዓል ፡ ንሓዋሩ ዓቢ ሰዓል
—ያላማህን ማማት ፡ ለወደፊቱ የሳል በሽታ

ዘየሓኻ ፡ ነየቐይሓኻ
—የራስህን ያልሆኑ ከብቶች ፤ አያኮሩህም

ዘየቡኡ ዝፀርፍ ፡ አቡኡ የፅርፍ
—የሰው አባት የሚሰድብ ፡ አባቱን ያሰድብ

ዘየተሐድር ኣየማሲኻ ፡ እንካ ’ዚ ዘይብል ኣይህሴኻ
—ኣብርህ የማያድር አያምሽ ፡ ይሄ እንካ የማይል አይጉዳህ

ዘየኾምስዕ አድጊ ፡ ዘይምስል ኣብዲ
—የማያላምጥ አህያ ፡ የማይመስል ሰነፍ

ዘየደቅስ ነጊሮሙኻስ ፡ ድቅስ ይሓድሩ
—የሚያስተኛ ነግረውህ ፡ ተኝተው ያድራሉ

ዘየጥሬኽን ፡ ኣይረእኽን
—ያላፈራችሁት አይታያችሁ

ዘይሃብዎ ተቐባሊ ፡ ዘይፀውዕዎ ኣቤት በሃሊ
—ያልሰጡት ተቀባይ ፡ ያልጠሩት አቤት ባይ

ዘይህብ ፡ ሃበኒ መን ኣልመዶ
—የማይሰጥ ፡ ስጠኝን ማን አስለመደው

ዘይህበካ ፡ የዋናውነካ
—የማይሰጥህ ፡ ያስጮመጅሃል

ዘይሎሚ ዘይፀሞቐት ፡ ዘረባ ፀየቐት
—ያለ ዛሬ ያልጠመቀች ፡ ንግግር አበላሸች

ዘይሓልፈላ ጭሩ ፡ ጥቅምቲ ሕዳር ትዓውር
—የማያልፍላት ወፍ ፡ ጥቅምት ህዳር ትታወራለች

ዘይሓፅብካዮ ርኽብ ፡ ኣይመርገም ኣይምርቓ
—ያላሰብከውን አግኝ ፡ እርግማንም ምርቃትም አይደል

ዘይሓስብ ኣይንገድ ፡ ሓናኽ ኣይተኣንገድ
—የማያስብ አይነግድ ፡ አይነአፋር አያስተናገድ

ዘይሓረሶ ዝበልዕ ፡ ከም ጓል በረኻ
—ያላረሰውን የሚበላ ፡ እንደ ዝንጀሮ

ዘይሓሪጨን ፡ ሓሙኽሽቲ ይመስለን
—የሰው ዱቄት ፡ አመድ ይመስላቸዋል

ዘይሓንኽ ጋሻስ ፡ ንበዓል ቤት ይጋብዝ
—የማያፍር እንግዳ ፡ ባለቤት ይጋብዛል

ዘይሓዊ ሕሙምሲ ፡ ሸዊት ሓጋይ ኣምፅኡለይ ይብል
—የማይድን በሽተኛ ፡ የበጋ እሸት አምጡልኝ ይላል

ዘይሓዊ ሕሙምሲ ፡ ኣጉለ ሓጋይ ይረአዮ
—የማይድን በሽተኛ ፡ የበጋ እንጉዳይ ይታየዋል

ዘይሓጊ ማይስ ፡ ደማይ
—የማያዛልቅ ዝናብ ፡ በጣም ይወርዳል

ዘይሓፍር መይቱስ ፡ ንዑ አቃብሩና
—የማያፍር ሞቶስኑ አቃብሩን

ዘይሕጋ ኣይተኽላ ፡ ዘይኣማ ኣይብቆላ
—ኣለ ህጓ ኣይተከልባት ፡ ኣለ ዘሯ ኣይብቀልባት

ዘይሕግዙኻ ብኽፈር ፡ ይሕግዙኻ ብኽንፈር
—እንቅብ የማይረዱህ ፡ በከንፈር ይረዱህ

ዘይሕፀብ ለባሲ ፡ ዘይረትዕ ከሳሲ
—የማያጥብ ለባሽ ፡ የማይረታ ከሳሽ

ዘይመሓዛኻ ኣይትጠብር ፡ ንዘይትረኽቦ ኣይትወጥር
—ጓደኛህ ካልሆነ አታባብል ፡ የማታገኘውን ነገር አትሞክር

ዘይመሬትካ መሬት ነይኮነካ ፡ ዘየቦኻ አቦ ነይኮነካ
—የሰው መሬት መሬት አይሆንህ ፡ የሰው አባት አባት አይሆንህ

ዘይመስል እንተመሰለ ፡ ሽንጥሮ ተናገረ
—የማይመስል ቢመስል ፡ አዘባርቆ ተናገረ

ዘይመስል ፡ ከብዲ የቐስል
—የማይመስል ፡ ሆድ ያቆስላል

ዘይመስል ፀሎት ፡ ኣድጊ ናብ ማይጨሎት
—የማይመስል ፀሎት ፡ አህያ ወደ ጠበል

ዘይመገዱ ዝኸደ ፡ ዘይዕዳኡ ዓደ
—ካለ መንገዱ የሄደ ፡ ያለ እዳው ከፈለ

ዘይማይ ዓድኻን ፡ ሰብኣይ ኣይኽን ኣይውቃዕካ
—የሰው አገር ዝናምና ፡ የእናትህ ባል አይምታህ

ዘይምለስ መዓር ፡ ሓያል ይልቀሕ
—የማይመለስ ማር ፡ ሃይለኛ ይበደረዋል

ዘይምለሳ ኣሓ ፡ ፈለስቲ ይዋግኡለን
—የማይመለሱ ከብቶች ፡ መኩሪዎች ይዋጉላቸዋል

ዘይምሕል ፡ ኣይጥሕል
—የማይምል ፡ አይሰርቅ

ዘይሞተን ዘይደቀሰን ፡ ብዙሕ ይርኢ ብዙሕ ይሰምዕ
—ያልሞተና ያልተኛ ፡ ብዙ ያያል ብዙ ይሰማል

ዘይረስሕ የለን ዘይሕፀብ እምበር ፡ ዘይሓጥእ የለን ዘይንሳሕ እምበር
—የማያድፍ የለም የማይታጠብ እንጂ ፡ ሃጥያት የማይሰራ የለም ንስሃ የማይገባ እንጂ

ዘይረኣዮ ሃገር ፡ ኣይናፍቕን
—ያላዩት አገር ፡ አይናፍቅም

ዘይረኣዮ ፡ ኣይክፉእ ኣይፅቡቅ
—ያላየኸው ጥሩም መጥፎም አይደል

ዘይሰምዐካ ቤተ ክርስቲያን ፡ ዕጣንካ ሞባእካ ኣይትወድእ
—ለማይሰማህ ቤተ ክርስቲያን ፡ እጣንና ይመባህን አትጨርስ

ዘይሰምዐካ ደብሪ ፡ ኣይትማህለል
—ለማይሰማህ ደብር ፡ አትማለል

ዘይሰምዕ እዝኒ ፡ ምስ ጐረቤት የፃልእኒ
—የማይሰማ ጆሮ ፡ ከጐረቤት ያጣላል

ዘይሰርሕ አይብላዕ ፡ ዘይሕግዝ ኣይፅላእ
—የማይሰራ አይብላ ፡ የማይረዳ አይጥላ

ዘይስሕቕ ጓህማም ፡ ዘይምስል ሃማም
—የማይስቅ ወላቃ ፡ የማይመስል ሞኝ

ዘይሽሮኻስያ ፡ እንተትግሕጥጡ
—በሰው ሸሮ ፤ መዛቅ ነበር

ዘይቀተለ ዘማቲ ፡ ዘይወለደ ፀናቲ
—ያልገደለ ዘማች ፡ ያልወለደ እንዲሁ ቀረ

ዘይቀንእ ኣይወለድ ፡ ዘይብላዕ ስጋ ኣይተሓረድ
—የማይቀና አይወለድ ፡ የማይበላ ስጋ አይታረድ

ዘይቁስልኻስ ፡ ግራጭ ምለሰሉ
—በሰው ቁስል ፡ ጋሬጣ ክተተበት

ዘይቅድሚኻ ኣይቁረስ ፡ ዘይገንዘብካ ኣይውረስ
—ከሰው ፊት አይቆርሱ ፡ የሰው ገንዘብ አይወርሱ

ዘይበልዓ ናይ'ማቱን ፡ ከብዳቱን የሕማቱን
—የሰው ስላልበሉ ፡ ሆዳቸውን ያማቸዋል

ዘይበልዓ ፡ ይዋቕዓ
—ያልበሉ ፡ ይማታሉ

ዘይበልዐ ኣይመንዐ ፡ ዘይተኣመነ ኣይቀንዐ
—ያልበላ አልገነጠለም ፡ ያልታመነ አልቀና

ዘይበልዐ ኣይዕደ ፡ ዘይወቕዐ ኣይፍደ
—ያልበላ አይክፈል ፡ ያልመታ አይበቀል

ዘይበልዕ ሬሳ ፡ ዘይክደን እንስሳ
—የማይበላ ሬሳ ፡ የማይለብስ እንስሳ

ዘይበልዕ የለን ዘይፀግብ ሕሱም ፡ ዘይበኣስ የለን ዘይዕረቕ ሕሱም
—የማይበላ የለም የማይጠግብ ክፉ ፡ የማይጣላ የለም የማይታረቅ ክፉ

ዘይበልዕ ዳኛ ፡ ብዕግት ይምረር
—የማይበላ ዳኛ ፡ በእግት ይመረራል

ዘይበኣሱ መላእኽቲ ፡ ዘይተዓረቑ ኣጋንንቲ
—የማይጣሉ መላእክት ፡ የማይታረቁ አጋንንት

ዘይብላ ኣዴኻስ ፡ ካብ እምኒ ትፀንዕ
—ምንም የሌላት እናትህ ፡ ከድንጋይ ትጠነክራለች

ዘይተማህረ ኣየድሕን ፡ ዘይተወቕረ ኣየጥሕን
—ያልተማረ አያድን ፡ ያልተወቀረ አያስፈጭ

ዘይተራእየ እምበር ዘይተሰምዐ ፡ ዘይተግብረ እምበር ዘይተባህለ የልቦን
—ያልታየ እንጂ ያልተሰማ ፡ ያልተደረገ እንጂ ያልተባለ የለም

ዘይተርፈካ ጋሻስ ፡ ኣጥቢቕካ ሰዓሞ
—የማይቀርልህን እንግዳ ፡ አጥብቀህ ሳመው

ዘይተርፎ ዘለቕሕ ፡ ከይተቐበሎ ይመውት
—ሳይተርፈው የሚያበድር ፡ ሳይቀበለው ይሞታል

ዘይተኣማመኑ ክልተ ጐሓሉ ፡ ኣብ ከክሳድ ይማሓሉ
—የማይተማመኑ ሌቦች ፡ በየመንገዱ ይማማላሉ

ዘይተግበረ የለን ፡ ዘይተሰምዐ እምበር
—ያልተደረገ ነገር የለም ፡ ያልተሰማ እንጂ

ዘይትሓድረሉስ ፡ ኣይተምስየሉ
—ላያድሩበት ፡ ኣያመሻሹበት

ዘይትመልኮ ጊላኻ ፡ ኣብ ቅድሚ ሰብ ኣይትልኣኮ
—የማታዘው አገልጋይህን ፡ ሰው ፊት አትላከው

ዘይትመልኮ ጊላኻስ ኣንዕፈለይ ፡ እንተበልካዮስ ኣብርሃለይ ይብለካ
—የማታዘው አገልጋይ ፡ አንጥፍልኝ ብትለው ፡ አብራልኝ ይልሃል

ዘይትሰምዖ ፀርፈ ፡ ዳርጋ ደርፈ
—የማትሰማው ስድብ ፤ እንደ ዘፈን ነው

ዘይትበልዖ ስጋ ቃሬት ፡ ዘይትሰትዮ ስዋ ሓሬት
—የማትበላው ስጋ ያረረ ፡ የማትጠጣው ጠላ ድፍርስ

ዘይትኸይድ መበለት ፡ ዘይራ ዘይራ ትሰናበት
—የማትሄድ መበለት ፤ ዞራ ዞራ ትሰናበት

ዘይትኸእሎ ፀላኢ ፡ ከም ፈታዊ ቁፀሮ
—የማትችለውን ጠላት ፡ እንደ ወዳጅ ቁጠረው

ዘይትዓርፍ ኢድ ተመን ተውዕእ ፡ ዘይትዓርፍ መልሓስ ነገር ተምዕእ
—የማታርፍ እጅ እባብ ታወጣለች ፡ የማታርፍ ምላስ ነገር ታመጣለች

ዘይትዓርፍ እግሪ ፡ ኣብ ጉድጓድ ተመን ትኣቱ
—የማታርፍ እግር ፡ እባብ ጉድጓድ ውስጥ ትገባለች

ዘይትገብሮ ነገር ምፍላጥን ፡ ዘይትዘርኦ ግራት ምሕራስን ሓደ
—የማታደርገውን ነገር ማወቅ ፡ የማትዘራውን እርሻ ማረስ አንድ ነው

ዘይትግድፋና ፡ ኣይተካፋኣና
—ላትተዉን ፡ አታጥላሉን

ዘይትገድፎ ፡ ከይወደቐ ደግፎ
—የማትተወውን ፤ ሳይወድቅ ደግፈው

ዘይትጥቅብ ኣፋ ፡ መን ኣለፋለፋ
—አፏን አትይዝም ወይ ፡ ማን አስለፈለፋት

ዘይነግድ እንተነገደ ፡ ዘይከትር ከተረ
—የማይነግድ ከነገደ ፡ የማይዘርፍ ዘረፈ

ዘይናቱ ዝደሊ ፡ ከም ሳእኒ ይበሊ
—የሰው የሚፈልግ ፡ እንደጫማ ያልቃል

ዘይናቱ ዘይደሊ ከም ኣምበጣ ፡ ሕያዋይ ከም ተመን
—የሰው የማይፈልግ እንደ አንበጣ ፡ የዋህ እንደ እባብ

ዘይኣምናሉ ብዕፅው ፡ ይሓድግኡ ብርሑው
—ተዘግቶ የማያምኑ ፡ ከፍተው ይተውታል

ዘይኣማ ኣይትተኽላ ፡ ዘይሳዕራ ኣይትብቆላ
—ያለ ዛፏ አይተከልባት ፡ ያለ ሳሯ አይበቀልባት

ዘይከውን ነገር ፡ ንወዲኦ ኣይትንገር
—የማይሆን ነገር ፡ ለጠላት አትንገር

ዘይኩርምትኻ ፡ ሑፃ ሕየኽሉ
—በሰው ጥርስ ፡ አሸዋ አኝክበት

ዘይኮና ክንዳና ፡ ይወዓላ በኣና
—እኛን የማያሀሉ ፡ በኛ ይውላሉ

ዘይወለደ ፡ ኣጋዲሙ ሓረደ
—ያልወለደ ፤ አጋድሞ አረደ

ዘይወለዳ ፡ ኩለን ኣርሑ ሽመን
—ያልወለዱ ሁሉም ፤ ጊደር

ዘይወለድካዮ ውላድ እንተ ሓዘልካዮ የንዘልሕጥ ፡ ዝመለኽ የንገልሕጥ
—ያልወለድከው ልጅ ስታዝለው ያፈገፍጋል ፡ ያሸነፈ ይገላምጣል

ዘይወዲ ዓድኻ ፡ ኣብ መንገዲ ይሓድግካ
—ባእድ ፡ መንገድ ላይ ጥሎህ ይሄዳል

ዘይወግሕ መሲሎዋስ ፡ ኣብ ቦኽራ ትዕሕዕሕ
—የማይነጋ መስሏት ፡ ቋት ውስጥ ትቀዝናለች

ዘይውቃዕ ቄልዓ ፡ እንተኾረኻሉ ይበኪ
—የማይመታ ልጅ ፡ ስትቆጣው ያለቅሳል

ዘይዓብያስ ፡ ሳዕሪ ይኣብያ
—የማያድጉ ፤ ሳር አይበሉ

ዘይዘራእክዎ በቑሉኒ ፡ ዱባ ዝበልክዎ ሸሎኻ ኰይኑኒ
—ያልዘራሁት በቀለብኝ ፡ ዱባ ያልኩት ቅል ሆነብኝ

ዘይዝለኾ ፀሎት ንኾስፈት ፡ ዘይዝለኾ ድፍረት ንሕፍረት
—የማይዘልቅ ፀሎት ለቅስፈት ፡ የማይዘልቅ ድፍረት እፍረት

ዘይዝቲ አይፍረድ ፡ ዘየትርፍ አይንገድ
—የማይመክር አይፍረድ ፡ የማያተርፍ አይነግድ

ዘይድሕን ባሕታዊ ፀባ ሃቡ ፡ ዘይድሕን ፍቑራ ስዋ አቕርቡ
—የማይድን መነኩሴ ወተት አምጡ ፡ የማይድን ፍቁራ ጠላ አምጡ

ዘይገብራ ፤ ይነግራ
—የማያደርጉትን ፡ ይናገራሉ

ዘይግባእ ነገር ፡ ንሰበይቲ አይትንገር
—የማይሆን ነገር ፤ ለሚስትህ አትንገር

ዘይፀብሕኻ አይተስተማቕር ፡ ዘይሚስካ አይተንቆርቆር
—የሰው ወጥ አታጣጥም ፡ የሰው ጠጅ አታንቆርቁር

ዘይፀድቕ ፈላሲስ ፡ ኣብ እግሪ ኣንስቲ ይድቅስ
—የማይፀድቅ መነኩሴ ፡ ሴቶች እግር ስር ይተኛል

ዘይፃሂ ሓራሲ ፡ ዘይሓፅብ ለባሲ
—የማያርም አራሽ ፡ የማያጥብ ለባሽ

ዘይፅሕፍ ደብተራ ፡ ክንፊ ዘይብሉ ኣሞራ
—የማይፅፍ ደብተራ ፤ ክንፍ የሌለው አሞራ

ዘይፈልጥ ፡ እንታይ ይፈልጥ
—የማያውቅ ፡ ምን ያውቅ

ዘዕግብ ቅጫ ፡ ኣብ መቕሎኡ ፡ ዝዓቢ ምራኽ ካብ እኖኡ
—የሚያጠግብ ቂጣ ከምጣዱ ፡ የሚያድግ ጥጃ ከእናቱ

ዘፈን ብዘይ በገና ፡ ነገር ብዘይ ዋና
—ዘፈን አለ በገና ፡ ነገር አለ ዋና

ዘፍርሕ እንተነገረካ ፡ ዘጥርጥ ንገሮ
—የሚያስፈራ ቢነግርህ ፡ የሚያስፈሳ ንገረው

ዘፍጠነ ፡ አይትምዓድ
—የቸኮለን ፤ አትምከር

ዙር ከም ዕቡድ ፡ ደው አይትበል ከም ዕኑድ ፡ ወይ ሓኽሊ ወይ ድራር ትረክብ
—ዙር እንደእብድ ፡ እንደ ጅል አትቁም ወይ ዱላ ወይ እራት ታገኛለህ

ዛብያ ፡ ካብ አምዑት ድለያ
—ዛቢያ ፡ ከአንጦት ፈልጋት

ዛግራ ሓዝ ፡ ጉያ እንተደለኻ ስደዳ ፡ ስጋ እንተደለኻ ሕረዳ
—ኧግራ ያዝ ፤ ሩጫ ከፈለግክ ልቀቃት ፡ ስጋ ከፈለግክ እረዳት

ዛግራስ ፡ ላም መራሒታ
—ኧግራን ፤ ላም ትመራታለች

ዛግራን ናብዚ ፡ መሸንጎጋ ናብቲ
—ኧግራ ወዲህ ፡ ቅዝምዝም ወዲያ

ዛፍ ይተክል ንጉስ ፡ ዛፍ ይነቅል ንጉስ
—ዛፍ ይተክል ንጉስ ፡ ዛፍ ይነቅል ንጉስ

ዜርካ ዜርካ ኣብ ቤት ፡ ኔርካ ኔርካ ኣብ መሬት
—ዞረህ ዞረህ እቤት ፡ ኖረህ ኖረህ እመሬት

ዝሃበ ኣይኽላእ ፡ ዝፈተወ ኣይፅላእ
—የሰጠ አይከለክል ፡ የወደደ አይጥላ

ዝሃበ ይፈቶ ፡ ዝፈረየ ይእቶ ፡ ኣየድልን ሕቶ
—የሰጠ ይወደድ ፡ ያፈራ ይግባ ፡ ጥያቄ አያስፈልግም

ዝሃቡኻ ኣኾምስዕ ፡ ዝበሉኻ ኣይትረስዕ
—የሰጡህን አላምጥ ፡ ያሉህን አትርሳ

ዝሃቡኻ ኣኾምስዕ ፡ ዝገበሩኻ ኣይትረስዕ
—የሰጡህን አላምጥ ፡ ያደረጉህን አትርሳ

ዝሃቡኻ ኣይትእበ ፡ ዝገበሩኻን ኣይትረስዕ ፡ ዚብል ምስላ ንዝጊ ዝረ
ስዐ ዝምስላ
—የሰጡህን እምቢ አትበል ፡ ያደረጉህን አትርሳ፡የሚል ምሳሌ እግዚ
አብሄርን የረሳ ይመስላታል

ዝለመደ መድመደ ፡ ዝተኣምነ ከሓደ
—የለመደ መደመደ ፡ ያመነ ካደ

ዝለመደቶ ስኢና ፡ ፀልማት ተኽዲና
—የለመደችውን አጥታ ፡ ጥቅርሻ ለበሰች

ዝለኣኸ ኣይከምኣፉን ፡ ዝተሓኸኸ ኣይከምኢዱን
—የላከ እንደ አፉ አይሆንለትም ፡ የታከከ እንደ እጁ አይሆንለትም

ዝሑል ፡ ከም ማይ ንጉሆ
—ቀዝቃዛ ፡ እንደ ጧት ውሃ

ዝሑል ፀባ ዝለመደ ፅንፅያስ ፡ ኣብ ውዑይ ኣትዩ ሞተ
—ቀዝቃዛ ወተት የለመደ ዝምብ ፡ እፈላ ወተት ገብቶ ሞተ

ዝሓለፈ ሓለፈ ፡ ፀሓፍ ዝተረፈ
—ያለፈው አልፈዋል ፡ ፃፍ የቀረውን

ዝሐለፈሉ ፡ እስትንፋስ ሰብ ኣሕለፈ
—ያለፈለት ፡ የሰው እስትንፋስ አሳለፈ

ዝሓመቐ መእወዪ ፡ ጭዋ መዘንተዊ
—የሰነፈ ጫሂ ፡ ጨዋ ተራኪ

ዝሓዘ ይረትዕ ፡ ዝበርበረ ይበትዕ
—የያዘ ይረታል ፡ የቦረቦረ ይበጠብጣል

ዝሓዝካዮ አይተቐልል ፡ ከይትምለስ ኣብ ዕንክሊል
—የያዝከውን አታቅልል ፡ እንዳትንቀዋለል

ዝሓደረ ፀባ ጠስሚ የምዕእ ፡ ዝሐደረ ? ዘረባ ምኽሪ የምዕእ
—ያደረ ወተት ቅቤ ያወጣል ፡ ያደረ ንግግር ምክር ያመጣል

ዝሕሸን የውርያ
—ያሻቸውን ያወራሉ

ዝመነነ ተኹላ ፡ ኮልኮል በጊዕ ይልሕስ
—የመነነ ተኩላ ፡ የበግላት ይልሳል

ዝመኽሩሉ ሞተ ፡ ዝወርወርሉ ደሓነ
—የመከሩለት ሞተ ፡ የወረወሩበት ዳነ

ዝመፀ እንተመፀ ፡ ካብ ጐንደር ነይወፀ
—የመጣ ቢመጣ ፡ ከጐንደር አልወጣ

ዝመፀ ከይመፀ ፡ ፅቡጦኻ ንፀ
—የመጣ ሳይመጣ ፡ ጭቡጦህን ብላ

ዝመፅእ ክትፈልጥ ፡ ዝሓለፈ አስተውዕል
—የሚመጣውን ለማወቅ ፡ ያለፈውን አስተውል

ዝምቢ ርሑቕ አይነፍር ፡ ወዲ ጐልጐል ዱር አይደፍር
—ዝምብ ሩቅ አይበርም ፡ ዝንጀሮ ዱር አይደፍርም

ዝምቢያ እንተ በዝሑስ ፡ ቱሩን ነይ ከፍቱ
—ዝምቦች ቢበዙ ፡ መግላሊት አይከፍቱም

ዝምብል በለ እሞ ፡ አይፈሰሰን
—ዘንበል ኣለ እንጂ ፡ አልፈሰሰም

ዝምድና አድነ በቐሊ ፡ አብ ሰውሒ
—የአሀያና የበቅሎ ዝምድና ፡ በመስክ

ዝሞተ ሰብ አይክሰሰ ፡ ዝፈሰስ ማይ አይሕፈስ
—የሞተ ሰው አይከሰስ ፡ የፈሰሰ ውሃ አይታፈስ

ዝሞተ እንተሞተ ፡ ዘሎና ንዛተ
—የሞተ ቢሞት ፡ ያለን እንመካከር

ዝረአና አንተረአና ፡ አሰላማይን ቀሽን ነይረአና
—ምንም ብናይ ፡ የእስላም ቂስ አላየንም

ዝረአየ እንተኸደ ፡ ዝስምዐ ድማ ይመፅእ
—ያየ ቢሄድ ፡ የሰማ ይመጣል

ዝረአየ ከውሪ እንተበለ ፡ ዝሰምዐ ድማ ከውሪ በለ
—ያየ ላውራ ቢል ፡ የሰማም ላውራ አለ

ዝረአየት ዓይኒ ፡ ዝሰምዐት እዝኒ ትንገርካ
—ያየች አይን ፡ የሰማች ጆሮ ትንገርህ

ዝረአየአ ክገብራ ፡ ዓይነን የንቁራ
—ያዩትን ሊያደርጉ ፡ አይናቸውን ያጠፉ

ዝረአይሉ ፡ ይዛረብሉ
—ያዩለት ፡ ይናገሩለት

ዝረአይዎ እንተ ስኣኑ ፡ ዘይረአይዎ ይፃናፀኑ
—ያዩትን ቢያጡ ፡ ያላዩትን ይጠባበቁ

ዝራብዕ ካብ ዘፀበቕ ፡ ተስታይ ዝፀየቕ
—ወይፈን ካሳመረው ፡ በሬ ያበላሸው

ዝርዙር'ዶ አሎክን ፡ እርኑብ ክንበክን
—የተዘረዘረ አሉዎት ወይ ፡ የተሰበሰበ እንስጥዎት

ዝሰልጠነ ሰይጠነ ፡ ዝመነነ ፋነነ
—የሰለጠነ ሰይጣን ሆነ ፡ የመነነ ፋነነ

ዝሰሓተ ኩቱ ፡ ጓል ፅግድም የእቱ
—የሳተ አሞራ ፡ የጭልፊት ልጅ ያገባል

ዝሰምዐት እዝኒ ፡ ዝረአየቶ አየፅግባን
—የሰማች ጆሮ ፡ ያየችው አያጠግባትም

ዝሰምዐት እዝኒ ፡ ዝረአየት ዓይኒ ከይረኽበት አይትዓግብን
—የሰማች ጆሮ ፡ ያየች አይን ሳታገኝ አትጠግብም

ዝሰምዐኦ ክደግማ ፡ ሓሙአን የርግማ
—የሰሙትን ለመድገም ፡ አማቻቸውን ያስረግሙ

ዝሰርሐን እተመርዓወን ፡ ከይተነኽፈ ነይተረፈ
—የሰራና ያገባ ፡ ሳይነቀፍ አይቀርም

ዝሰርቐ ጐረቤት ፡ ካብ ዘኽሪ የስሕቐ
—የሚሰርቅ ጐረቤት ፡ ከማስኮረፍ ይልቅ ያስቃል

ዝሰብሐ ይሕረድ ፡ ዝተመስከረ ይፍረድ
—የሰባ ይታረዳል ፡ የተመሰከረ ይፈረዳል

ዝሰኽረን ዝደለየን ፡ ዝሓሰቦ ይገብር
—የሰከረና የፈለገ ፡ ያሰበውን ያደርጋል

ዝሸተተ ሰብ ፡ ሰብ ይሃድሞ እምበር ንሱ አይሃድምን
—የገማ ሰው ፡ ሰው ይሸሸዋል እንጂ እሱ አይሸሽም

ዝቐበፀን ፡ ዝነቐፀን ሓደ
—ተስፋ የቆረጠና ፡ የደረቀ አንድ ነው

ዝቐተለ ሰብአይኪ ፡ ዝሞተ ሓውሺ ፡ ቅጥዒ ነይብሉ ሓዘንኪ
—የገደለ ባልሽ ፡ የሞተ ወንድምሽ ቅጥ የለውም ሃዘንሽ

ዝበላዕካሉ አፍ አይትራገመሉ ፡ ዝኾለስካሉ ኢድ አይትተሃረመሉ
—በበላህበት አፍ አትራገምበት ፡ በጐረስክበት እጅ አትማታበት

ዝበላዕክዎ ሰርነኞኒ ፡ ዝአመንክዎ ፈረሰይ ቀተለኒ
—የበላሁት ትን አለኝ ፡ ያመንኩት ፈረስ ገደለኝ

ዝበልዐ በለፀኒ ፡ ዝጐየየ አምለጠኒ
—የበላ በለጠኝ ፡ የሮጠ አመለጠኝ

ዝበልዐ ከብዲ ይፈልጦ ፡ ዝወግአ ኢድ ይፈልጦ
—የበላ ሆድ ያውቀዋል ፡ የወጋ እጅ ያውቀዋል

ዝበልዐ ዳኛ ፡ ዝወግአ መንጊኒ
—የበላ ዳኛ ፡ የወጋ መጋኛ

ዝበልዐት ኩርምቲ ፡ እተሰለመት ቅርቅርቲ
—የበላ መንጋጋ ፡ የተሸለመ አናት

ዝበልዕዎ ደአ ይስእኑ እምበር ፡ ዝዛረብዎስ አይስእኑን
—የሚበሉት ያጣሉ እንጂ ፡ የሚናገሩትስ አያጡም

ዝበልየአ ከፍልጣስ ፡ አብ ግንባረን ይውቀጣ
—የበሉትን ለማሳወቅ ፡ ግንባራቸውን ይነቀሳሉ

ዝበርትዐ ካብ ነብሱ ፡ ዝሓመቐ ካብ ዋሕሱ
—የበረታ ከራሱ ፡ የሰነፈ ከዋሱ

ዝበደለ እንተኸሓሰ ፡ ዝወለደ እንተለሓሰ ፡ አቦይ'ዝጊ ምተሓጎሰ
—የበደለ ከሳሰ ፡ የወለደ ከላሰ ፡ እግዚአብሄር በተደሰተ

ዝበደለ ይኸሕስ ፡ ዝወለደ ይልሕስ
—የበደለ ይክሳል ፡ የወለደ ይልሳል

ዝበፅሐትያ ጓልካስ ፡ ንዝብኢ ሃባ
—የደረሰች ልጅህን ፡ ለጅብ ስጣት

ዝባነይን የሳሕየኒ ፡ ምሕካኹን ዘይጥዕመኒ
—ጀርባየን አሳከከኝ ፡ ማከኩም አልተመቸኝ

ዝባን ንጉስ ከለኩም መቕርብ ፡ ብጉሓት ሒዝኩም ዕርብ
—በንጉስ ማለት ስትችሉ በቀላሉ ፡ በማለዳ ምን አጠፋችሁ

ዝባን ዓሻያ እንተተወቐዐስ ፡ ዝባን ለባም ይስምዖ
—የሞኝ ጀርባ ቢመታ ፡ የአስተዋይ ጀርባ ይሰማዋል

ዝብሉኺ እንተትፈልጢስ ፡ ካብ ገዛ አይምወፃኽን
—የሚሉሽን ብትሰሚ ፡ ከቤትሽ ባልወጣሽ

ዝብላዕ አይትኽልእኒ ከይሞተኪ ፡ ዘይብላዕ አይተብልዕኒ ከይሞተኪ
—የሚበላ አትከልክይኝ እንዳልሞትብሽ ፡ የማይበላ አታብይኝ እን ዳልሞትብሽ

ዝብኢ ምስ ሃደመ ፡ ከልቢ ይነብሕ
—ጅብ ሲሸሽ ፡ ውሻ ይጮሃል

ዝብኢ ምራኹት ሓሉ እንተበልዎስ ፡ ንበይነይዶ ? በለ
—ጅብ ጥጃዎች ጠብቅ ቢሉት ፡ ብቻየን ? አለ

ዝብኢ እንታይ ይመስል ፡ እግሩ ይሕንክስ አፉ ይነክስ
—ጅብ ምን ይመስላል ፡ እግሩ ያነክሳል አፉ ይነክሳል

ዝብኢ ከይንብሎ ገሪመ ፡ ኣንበሳ ከይንብሎ ሓንከሰ
—ጅብ እንዳንለው ግርማ አለው ፡ አንበሳ እንዳንለው አነከሰ

ዝብኢ ክሳብ ዝነክስ ፡ ይሕንክስ
—ጅብ እስኪይነክስ ፡ ያነክስ

ዝብኢ ዓፅሚ ታኼልኡ ስጋ ምሽጉ እኂሂ እንተበልዎ ፡ ኣበይ ከይበለ ሸው በለ
—ጅብ በአጥንት የተማገረ ፡ በስጋ የተለሰነ አለ ቢሉት የት ነው ? ሳይል እልም አለ

ዝብኢስ ኣብዘይፈልጥዎ ዓዲ ከይዱስ ፡ ኣሞዛ አንፅፉለይ በለ
—ጅብ እማያቁት አገር ሄዶ ፡ ቁርበት አንጥፉልኝ አለ

ዝብኢስ እዝኑ ቆሪያም እንተሃብዎስ ፡ ስጋ ይመስሎ
—ጅብ ጆሮውን ቆርጠው ቢሰጡት ፡ ስጋ ይመስለዋል

ዝብእን እኽልን ፡ ከይተፋለጡ ይነብሩ
—ጅብና እህል ፡ ሳይተዋወቁ ይኖራሉ

ዝተመካሕናዮ እምበር ፡ ዝተመነናዮ ኣይረኽብናን
—የተመካንበትን እንጂ ፡ የተመኘነውን አላገኘንም

ዝተነቓነቐ ኩርምቲ ፡ ከይወፀ አይተርፍን
—የተነቃነቀ ጥርስ ፡ ሳይነቀል አይቀርም

ዝተናገርዎ ካብ ዝጠፍእ ፡ ዝወለድዎ ይጥፋእ
—የተናገሩት ከሚጠፋ ፡ የወለዱት ይጥፋ

ዝተኸኸ ገደፍና ፡ እንታይ ምሳሕና?
—ያረረውን ተውን ፤ ምንድነው ምሳችን?

ዝተወቐዐ ደሓነ ፡ ደም ዝነጠሮ ሞተ
—የተመታ ዳነ ፡ ደም የተፈናጠቀበት ሞተ

ዝተወግአ ዳሓነ ደም ፡ ዝነጠሮ ሞተ
—የተወጋ ዳነ ደም ፤ የተፈናጠቀበት ሞተ

ዝተደጐለ ሓውስ ፡ ዝጠፍአ ይመስል
—የተዳፈነ እሳት ፡ የጠፋ ይመስላል

ዝተጠምሩ ፡ ነይስበሩ
—የተጣመሩ ፡ አይሰበሩ

ዝተፋሕሰ ሳሬት ፡ ዝተለክዐ መሬት
—የተገኘንኘ የሸረሪት ድር ፤ የተለካ መሬት

ዝተፋሕሳ አፍትልቲ ፡ አንበሳ ይአስራ
—የተገኘንኙ ክሮች ፡ አንበሳ ያስራሉ

ዝነአድካያ ቀሪሐት ፡ ቆሎ ስርናይ ትኹዐ
—ያመሰገንካት እርቦ ፡ የስንዴ ቆሎ ታፈሳለች

ዝነዓቕካዮ የጥንስ ፡ በላ አንስቲ
—የናቁት ያስረግዛል ፡ አሉ ሴቶች

ዝና ዓኻይ ፡ ብዱግሪ
—የገበሬ ዝና ፡ በድግር

ዝናም ንዘርኢ ፡ ዛዕዛዕ ንቐውዒ
—ዝናም ለዘር ፡ ጤዛ ለመከር

ዝናም ከይመፀ ኩሉ ገዛውቲ ፡ ጋሻ ከይመፀ ኩለን አንስቲ
—ዝናብ ሳይመጣ ሁሉም ቤት ፡ እንግዳ ሳይመጣ ሁሉም ሴት

ዝናም ካብ ደመና ፡ ነገር ካብ ቁና
—ዝናም ከዳመና ፤ ነገር ከዋና

ዝናምን ውላድን ፡ እናፀላእካዮ የኽብር
—ዝናምና ልጅ ፡ እየጠላኸው ያከብራል

ዝንእደካ የጋግየካ ፡ የስሕተካ ይቕትለካ
—የሚያመሰግንህ ያሳስትሃል ይገድለሃል

ዝንእደካ ፀላኢኻ ፡ ዝግስፀካ ፈታዊኻ
—የሚያመሰግንህ ጠላትህ ፡ የሚቆጣህ ወዳጅህ

ዝንጀሮ ሰብ ያኢ ኔሩ ድሮ ፡ ሰብ እንታይ ዘይናሮ
—ዝንጀሮ ሰው ነበር ድሮ ፡ አቤት ሰው ፡ የማያወራው የለም

ዝኣመንኩዎ ፈረሰይ ፡ ኮነኒ ቀታልየይ
—ያመንኩት ፈረሴ ፡ ገዳዬ ሆነ

ዝኣምናን ፅግኢ ፡ እተብልያን ነግፊ
—ያመነው እዳሪን ፤ ያበላው ደጋግሞ የታረሰው

ዝኣረገ ሽማግለ ገባር ይኽሶ ፡ ዝኣረገ ዝብኢ አድጊ ይነኽሶ
—ያረጀ ሽማግሌ ገበሬ ይከሰዋል ፡ ያረጀ ጅብ አህያ ይነክሰዋል

ዝአረገ አንበሳ ፥ አሓ ነይገልባሉ
—ያረጀ አንበሳ ፥ ከብቶች አይሸሹለትም

ዝአረገ ገረወይና መጉሓፊ ፥ ዝአረገ ሰፍኢ መግፈፊ
—ያረጀ ቆርቆሮ ለቁሻሻ መጣያ ፥ ያረጀ ሰፌድ መጋፈፊያ

ዝአረገት ነፍሲ ፥ ፀባን ስጋን ትደሊ
—ያረጀ ሰውነት ፥ ወተትና ስጋ ይፈልጋል

ዝአሰረ ይፈትሕ
—ያሰረ ይፈታል

ዝአኸለንያ ጥሒነንሲ ፥ በአለማርያም ይብላ
—የሚበቃቸውን ፈጭተው ፥ የማሪያም በአል ይላሉ

ዝኸረረ ይብጠስ ፥ ዝበደለ ይውቀስ
—የከረረ ይበጠሳል ፥ የበደለ ይወቀሳል

ዝኸርምን ዘይከርምን ፥ ማይ ይልምን
–የሚከርምም የማይከርምም ፤ ዝናብ ይለምናል

ዝኸስዐ ሰብ ረሰዐ ፥ ዝኸፍአ ተደፍአ
—የወፈረ ሰው ረሳ ፥ የተከፋ ተደፋ

ኸዝውን መሲሉኒ ፀመድኩ ፥ ዘይከውን ምሰ ረአኹ ሰደድኩ
—የሚሆን መስሎኝ ጠመድኩኝ ፥ የማይሆን መሆኑን ሳውቅ ሰደድኩኝ

ዝኸውን ንገሮ ፥ ዘይገብር ይግበሮ
—የሚሆን ንገረው ፤ የማያደርግ ያድርገው

ዝኾዓታ ጉድጓድ ፥ ባዕሉ ይአትዋ
—በቆፈራት ጉድጓድ ፥ ራሱ ይገባባታል

ዝኸፈልካዩ ዕዳን ፥ ዝሓለፍካዩ መከራን አይመለስ
—የከፈልከው እዳና ፥ ያለፍከው መከራ አይመለስ

ዝኸፍአ እንተኸፍአ ዘመድ ፥ ዝፀበበ እንተፀበበ መንገዲ
—ምን ቢከፋ ዘመድ ፥ ምን ቢጠብ መንገድ

ዝኾነ አይምለስ ፥ ጓህሪ አይኹለስ
—የሆነ አይመለስ ፥ ፍም አይጐረስ

ዝኾነ ክኸውን ፥ ወድና እንተዝኸውን
—የሆነውን ቢሆን ፥ ልጃችን በሆነ

ዝኾነ ኾይኑ ፡ ነዓይ ተኸናኸኑ
—የሆነ ሆኖ ፡ እኔን ተንከባከቡኝ

ዝወለዱ ፡ ነይሰንደዱ
—የወለዱ ፡ አይጥሉ

ዝወለድካዮ እንተሰዓሙልካ ፡ ዘቕረብካዩ እንተበልዐልካ ባህ ይብለካ
—የወለድከውን ቢስሙልህ ፡ ያቀረብከውን ቢበሉልህ ደስ ይልሃል

ዝወዓለ ይንገርካ ፡ ዝሰሓተ ይምከርካ
—የዋለ ይንገርህ ፡ የሳተ ይምከርህ

ዝወደቐ ስጋ ፡ ሓመድ ከይሓዘ አይትስእን
—የወደቀ ስጋ ፡ አፈር ሳይይዝ አይነሳ

ዝወርወርዎ እምኒ ፡ ተመሊሱ ናብ ወርዋሪኡ
—የወረወሩት ድንጋይ ፡ ተመልሶ ወደ ራስ

ዝወደቐ ኣተስእ ፡ ዝሞተ አይትረስዕ
—የወደቀን አንሳ ፡ የሞተን አትርሳ

ዝወደቐ ይትንስእ ብኢዱ ፡ ዝወለደ ይኸብር ብውላዱ
—የወደቀ ይነሳል በእጁ ፡ የወለደ ይከበራል በልጁ

ዝወደቐ ጉንዲ ፡ ምሳር ይበዝሖ
—የወደቀ ግንድ ፡ ምሳር ይበዛበታል

ዝወፀ ስምን ፡ እተሰብረ እግርን ፡ ከም ቀደሙ አይምለስን
—የወጣ ስምና ፡ የተሰበረ እግር ፡ እንደ ድሮው አይሆንም

ዝወፈረ ንህቢ ኣብ ጐደኡ ፡ ዝወፈረ ጊለዋ ኣብ ጐይታኡ
—የተሰማራ ንብ ወደ ቀፎው ፡ የተሰማራ አገልጋይ ወደ ጌታው

ዝዓቕርዎ ጉርንጉሪት የገልግል ፡ ዝሰተይዎ ኮሶ የገላግል
—ያስቀመጡት እንቅርት ያገለግል ፡ የጠጡት ኮሶ ያገላግል

ዝዓበደ ንናብራኡ ፡ ዝፈረደ ንቤቱ
—ያበደ ለኑሮው ፡ የፈረደ ለቤቱ

ዝዓቢ ቄልዓ ፡ አይትበድል
—የሚያድግ ልጅ ፡ አትበድል

ዝዓቢ ቄልዓ አይስሓት ፡ ኣብ ግምባሩ ዘሎ ርስሓት
—የሚያድግ ልጅ ያስታውቃል ፡ ግምባሩ ላይ ይቆሽሻል

ዝዓቢ ቄልዓ አይፅላእካ ፡ ዝመውት ሽማግለ አይርግምካ
—የሚያድግ ልጅ አይጥላህ ፡ የሚሞት ሽማግሌ አይርገምህ

ዝዘራእናዮ አድሪ ፡ ዝበቐለ ነድሪ
—የዘራነው ሰናፍጭ ፡ የበቀለው ሰርዶ

ዝዛረብዎ ቀለም፡ ዝረግፅዎ ለምለም
—የሚናገሩት ተደማጭ ፡ የሚረግጡት ለምለም

ዝደለየ ይሓስብ ፡ ዝረኸበ ይስብስብ
—የፈለገ ያስብ ፡ ያገኘ ይሰብስብ

ዝደለይዎ እንተሰኣኑ ፡ ዝኣበይዎ ይልምኑ
—የፈለጉትን ቢያጡ ፡ የጠሉትን ይለምኑ

ዝደፍእዎ ሬሳ ፡ ዝጠበስዎ ዓሳ
—የደፉት ሬሳ ፡ የጠበሱት አሳ

ዝገበሩኒያ ክገብርሲ ፡ ኣብ ዱር የንበር
—ያደረጉኝን ላድርግ ማለት ፡ ጫካ ውስጥ ያኖራል

ዝገበራ ክገብራ ፡ ሓደ ዓይነን ይናቐራ
—ያደረጉትን ለማድረግ ሲሉ ፡ አንድ አይናቸውን ያጠፉ

ዝገበርኩሉ እንተዘይፈለጠኒ ፡ ብዙናት ከም ዝወግእኒ
—ያደረግኩለትን ካላወቀልኝ ፡ በጦር እንደወጋኝ

ዝገብር ነዲኡ ፡ ነይነግር
—የሚያደርግ ፡ ለናቱ አይነገር

ዝጠርጠረ ቤቱ ሓፀረ ፡ ዘይጠርጠረ ቤቱ ተወረ
—የጠረጠረ ቤቱን አጠረ ፡ ያልጠረጠረ ቤቱ ተወረረ

ዝጠመየ ሰብኣይ ይድቅስ ፡ ዝጠመየት ሰበይቲ ተልቅስ
—የተራበ ወንድ ይተኛል ፡ የተራበች ሴት ታለቅሳለች

ዝጠመየ ዝሓመመ ይመስል ፡ ዝሓመመ ዝጠመየ ይመስል
—የተራበ የታመመ ይመስል ፡ የታመመ የተራበ ይመስል

ዝጠዓሞ ይደጋግሞ ፡ ዝተርጐሞ ይድርግሞ
—የጣፈጠው ይደጋግማል ፡ የተረጐመው ይደረግማል

ዝጠፍአ ብርእሱ ፡ ተረኽበ ፈውሱ
—ራሱ የጠፋ ፡ መድሃኒቱ ተገኘ

ዝጠፍአት ወረ ፡ ካብ አንስቲ ድለያ
—የጠፋን ወሬ ፡ ከሴቶች ፈልግ

ዝፀልእዎ ይወርስ ፡ ዝፈርህዎ ይደርስ
—የጠሉት ይወርሳል ፡ የፈሩት ይደርሳል

ዝፀበቦ ዓረበታይ ፡ መቓብር አቡኡ ፋሕተረ
—የጨነቀው አረብ ፡ የአባቱን መቃብር ቆፈረ

ዝፀበቦ ዓጋዜን ፡ ኣብ ምውጋእ በፅሐ
—የጨነቀው አጋዘን ፡ ከመዋጋት ደረሰ

ዝፀበቦ ፡ ጥንስቲ የእቱ
—የጨነቀው ፡ እርጉዝ ያገባል

ዝፀገበ ጋሻ ፡ ከይመደረ አይወፅእን
—የጠገበ እንግዳ ፡ ሳይፎክር አይወጣ

ዝፀገበ ጥሙይ ፡ ዝነበሮ ጥሜት ይርስዕ
—የጠገበ ረሃብተኛ ፡ ረሃቡን ይረሳል

ዝጨነቐ ሓሪጭ ፡ ኣብ ንፋስ ይፀጋዕ
—የጨነቀው ዱቄት ፡ ከነፋስ ይጠጋል

ዝጨነቐስ ፡ ኣብ ቀርኒ ጤል ፀለየ
—የጨነቀው ፡ ወደ ፍየል ቀንድ ፀለየ

ዝፈልጦን ፡ ዘይገብሮን
—የሚያውቀው ፡ የ ማያደርገው

ዝፈረየ ይእቶ ፡ ዝሃበ ይፍቶ
—የፈራ ይግባ ፡ የሰጠ ይወደድ

ዝፈረደ ንርእሱ ፡ ዝበልዐ ንኽርሱ
—የፈረደ ለራሱ ፡ የበላ ለከርሱ

ዝፈርሕዎ ይበፅሕ ፡ ዝነዓቕዎ የግሕፅሕ
—የፈሩት ይደርሳል ፡ የናቁት ያስቀዝናል

ዝፈሰሰ ፡ ነይቱሓፍስ
—የፈሰሰ ፡ አይታፈስ

ዝፈትሕዋ ሰበይትን ፡ ዝወፅኡ ቤትን ሓደ
—የፈቷት ሴትና ፡ የወጡበት ቤት አንድ

የ

የለ ውሉድ የለ ውላድ ፡ ወሃቢአ ትፈቱ ከብዲ
—ዘመድ የለ ልጅ የለ ፡ ሆድ ሰጪዋን ትወዳለች

የርክበሉ ማለት ፡ ተረፈ ማለት እዩ
—እደርስበታለሁ ማለት ፡ ቀረ ማለት

የርክበሉ ዝብል ፡ እዝጊ የርክቦ
—እደርስበታለሁ የሚል ፡ እግዚአብሄር ደረሰበት

የቐልሎ ፡ ገዓት አብ ሞቐሎ
—እግዚዮ ፡ ገንፎ በብረት ምጣድ

የባእሳ እንግድዓታት ፡ አየባእሳን እንቅዓታት
—ግልምጫ ነው እንጂ ፡ እርቦ አያጣላም

የብለይን ኢልካ አይትፍራህ፡ አሎኒ ኢልካ፡አይትኹራዕ አይፍለጥን ናይ እግዚአብሄር ስራሕ
—የለኝም ብለህ አትፍራ ፤ አለኝ ብለህ አትኩራ ፤ አይታወቅም የእግዚአብሄር ስራ

የብልናን ብኻራ ፀዋታ ፡ አዴታትካ ብኡ እየን ዝሞታ
—በቢላ ጨዋታ የለም ፡ እናቶችህ በሱ ነው የሞቱት

የእውዩ ክርድኡ ፡ የስምዑ ክስምዑ
—ይጮሃሉ ፡ እንዲረዱ ፤ ያሰማሉ ፡ እንዲሰሙ

የካቲት ከብቲ አኳቲት ፡ መጋቢት ተስፋ ወሃቢት
—የካቲት ከብት ትጨርሳለች ፤ መጋቢት ተስፋ ትሰጣለች

የካቲት ወይ ካብ ምእታዋ ወይ ካብ ምውፃእ እንተዘይነጐደ፡ ምድሪ ምቶአየደ
—የካቲት፡ ወይ ስትገባ ወይ ስትወጣ ባታንጐዳጉድ፡ መሬት ይጨነቅ ነበር

የዋህ ሰብ ፡ ከይመርመረ ይዋሰብ
—የዋህ ሰው ፡ ሳይመረምር ይጋባል

የፀብቹ ዝበልዎ መኽፍኢ ፡ ይጠቅም ዝበልዎ ጐዳኢ
—ያሳምራል ያሉት አስከፊ ፤ ይጠቅማል ያሉት ጐጂ

ይስምፀኒ እንተበልኪ ነትዕኺ ፡ ይገፍሐኒ እንተበልኪ ማእስኺ
—ልሙጥ ይሁንልኝ ካልሽ ነትሽን ፤ ይስፋልኝ ካልሽ ጅንዲሽን

ይሓምዩኒ እናበልካ ፡ አብ ዝሓምዩኻ አይትረኽብ
—ያሙኛል እያልክ ፡ በምትታማበት አትገኝ

ይሓምዩኻ እምበር ፡ አይጋሃዱኻ
—ያሙሃል እንጂ ፡ በገሃድ አይናገሩህ

ይሓይሽ ኢሎም ይመርዕዎ ፡ ይፈልጥ ኢሎም ይሸሙዎ
—ይሻላል ብለው ይመርጡታል ፤ ያውቃል ብለው ይሾሙታል

ይሕመዩኻ አየግህዱልካ ፡ ይምከሩኻ አይንአዱኻ
—ይሙህ በገሃድ አይንገሩህ ፤ ይምከሩህ አያመስግኑህ

ይሕሽ ዝበልኩዎ ዝገደደ ፡ ኮፍ ኢለ ሓዲረ ሓዊ አንዲደ
—ይሻላል ያልኩት ባሰ ፡ ቁጭ ብየ አደርኩ እሳት አንድጂ

ይምስክር ንነፍሱ ፡ ይፍትፍት ንኽርሱ
—ይመስክር ለነፍሱ ፤ ይፈትፍት ለከርሱ

ይርኢ ብራረ ፡ ይደሊ ክመዓረ
—ዳር ቆሞ እያየ ፡ እኩል ሊሆን ይፈልጋል

ይርዳእካ ፡ ዳርጋ ትኳቦ
—እግዚአብሔር ይስጥህ ማለት ፡ እንደ ምፅዋት

ይስበረኒ ዝብላ ፡ አይክስበራን ልቢ ሰብ ክሰብራ
—ይስበረኝ የሚሉት ፡ ሊሰበሩ ሳይሆን የሰው ልብ ሊሰብሩ

ይቕረ ዘመድ ፡ አይለመድ
—የዘመድ ይቅርታ ፡ አይለመድ

ይበሃልያ ኢላስ ፡ ሓባል ተኽሒላ
—ይደረጋል ብላ ፡ ተኳለች ባለ አበላ

ይብሉዎ ቢላ ያኢ ፡ ተሒላ ኽ
—ያደርጉታል ብላ ተኳለች

ይብሉዎ ኢላ ፡ ድሙ ተኽሒላ
—ሲባል ሰምታ ፡ ድመት ተኳለች

ይብላዕ እንተበሉዎስ ፣ ጥሕሎ ምስ ሽንጣሩ
—ይበላል ቢሉት ፣ ጥሀሎ ከነ ስንጥሩ

ይብቄል አይብቄል ፣ ሳዕሳዕ መስቀል
—ይብቀል አይብቀል ፣ የመስቀል ገብስ

ይበድሉኻ አይትበድሎም ፣ ይቕተሉኻ አይትቕተለሎም
—ይበድሉህ አትበድላቸው ፤ ይግደሉህ አትግደልባቸው

ይአኽለኒ ማለት ፅቡቕ ረብሓ ፣ መላእ ዝፈልጥ ፅቡቕ አርሓ
—ይበቃኛል ማለት ጥሩ ጥቅም ፤ ክበድ የሚያውቅ ጥሩ ኰርማ

ደ

ደላይ አድጊ ብምሸቱ ፣ ደላይ እኽሊ ብፅባሒቱ
—አህያ ፈላጊ በምሸት ፤ እህል ፈላጊ በጧት

ደልምን ሓዳርን ፣ ተንከባኺብካ
—ገችና ትዳር ፣ ተንከባክበህ

ደልምን ፀላምን ፣ ተጠንቂቕካ እዩ
—ገችንና ጨለማን ፣ ተጠንቅቀህ ነው

ደልድል ፣ ዕድልካ አይተጉድል
—ጠንክር ፣ እድልህን አታጉድል

ደልፋዕ ዝኾይትኦም ፣ ኩላቶም ይደፋለፁ
—ጌታቸው ሸመድማዳ የሆነ ፣ ሁሉም ይሸመደመዱ

ደሓን ተመሊሱ ምዝማት ፣ ብርሃን ተመሊሱ ፀልማት
—ደህና ተመልሶ ዘመቻ ፣ ብርሃን ተመልሶ ጨለማ

ደሓን ክትከውን ፣ ጐረቤትካ ደሓን ይኹን
—ደህና እንድትሆን ፣ ጐረቤትህ ደህና ይሁን

ደሓን ይሃበና ፣ ዘይደሓን ይኽለአና
—ደህናውን ይስጠን ፣ ደህና ያልሆነውን ይከልክለን

ደሓን ይሃበና ፣ ይብሉ ደሓን ዘይገብሩ
—ደህና ይስጠን ይላሉ ፣ ደህና የማያደርጉ